

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Asymetrický konflikt – konflikt v Mali

Petra Štajnerová

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

Asymetrický konflikt – konflikt v Mali

Petra Štajnerová

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Ponížilová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Martině Ponížilové, Ph.D. za vedení práce, ochotu a poskytnutí odborných rad při psaní bakalářské práce.

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	7
ÚVOD	8
1 ASYMETRICKÝ KONFLIKT.....	12
1.1 Historické pozadí asymetrického konfliktu	12
1.2 Definice asymetrického konfliktu	13
1.3 Proč bývají slabší aktéři v asymetrickém konfliktu úspěšní	17
1.4 Asymetrické strategie a taktiky slabších (nestátních) aktérů	20
1.5 Reakce silných (státních) aktérů na asymetrické strategie.....	23
2 KONFLIKT V MALI	24
2.1 Historické souvislosti vzniku konfliktu	24
2.2 Primární aktéři konfliktu	25
2.2.1 Tuaregové	25
2.2.2 Islámské skupiny.....	27
2.2.3 CNRDRE	29
2.2.4 Francie	30
2.3 Sekundární aktéři konfliktu.....	31
2.3.1 AU a ECOWAS	31
2.3.2 OSN a EU	32
2.4 Cíle aktérů konfliktu	33
2.4.1 Primární aktéři konfliktu.....	33
2.4.2 Sekundární aktéři konfliktu	35
2.5 Strategie a taktiky aktérů konfliktu	36
2.5.1 Primární aktéři konfliktu.....	36
2.5.2 Sekundární aktéři konfliktu	40
3 NAPLNĚNÍ CÍLŮ	42
3.1 Primární aktéři konfliktu	42
3.2 Sekundární aktéři konfliktu.....	44
ZÁVĚR	46
POUŽITÁ LITERATURA	49
RESUMÉ	52

SEZNAM ZKRATEK

AFISMA	<i>the African-led International Support Mission in Mali</i> Africká mezinárodní mise na podporu Mali
Ansár ad-Dín	„ <i>defender of faith</i> “ „obránce víry“
AQIM	<i>Al-Qaeda in the Islamic Maghreb</i> Al-Káida v islámském Maghrebu
AU	<i>African Union</i> Africká unie
CNRDRE	<i>National Committee for the Reestablishment of Democracy and Restoration of the State</i> Národní komise pro nápravu demokracie a obnovení státu
COPAM	<i>Coordination of Patriotic Organizations of Mali</i> Koordinace vlasteneckých organizací Mali
ECOWAS	<i>Economic Community of West African States</i> Hospodářské společenství západoafrických států
GIA	<i>the Armed Islamic Group</i> Ozbrojená islámská skupina
GSPC	<i>the Salafist Group for Preaching and Combat</i> Salavitská skupina pro kázání a boj
HCA	<i>Haut Conseil de l’Azawad</i> Vysoká rada Azavadu
MNLA	<i>National Mouvement for the Liberation of Azawad</i> Národní hnutí za osvobození Azavadu
MUJAO	<i>Movement for Tawhid and Jihad in West Africa</i> Hnutí za Tawhid a džihád v západní Africe

ÚVOD

Asymetrický konflikt není zcela neznámý pojem, mnozí teoretici zmiňují, že se asymetrie objevovala v konfliktech již v minulého století. Přesto se o asymetrických konfliktech začalo více hovořit koncem 20. století v souvislosti s rozpadem bipolárního systému, který byl založen na rovnováze, symetrii sil, a poté ještě více po teroristickém útoku z 11. září 2001. Došlo ke změnám v mezinárodním systému, v používání vojenských technikách, vývoji technologií, zejména se změnila taktiky boje vedené především nestátními aktéry. Tyto okolnosti přivedlo výzkumníky k tomu, aby těmto konfliktům věnovali větší pozornost (Volner 2007: 1–3).

Nicméně určit přesnou definici asymetrického konfliktu není jednoduchý úkol, protože zahrnuje tolik přístupů a pokusů o definici, že ztrácí svojí užitečnost a jasnost. Každý z autorů nahlíží na asymetrický konflikt jinak, nejčastěji jej ale vysvětlují jako konflikt, ve kterém proti sobě stojí aktéři různého statusu, nejčastěji to jsou nestátní aktéři proti státu či státům (Stepanova 2008: 19). Nestátní aktér pak využívá nekonvenční nástroje a taktiky proti zranitelným místům konkrétního státu, aby dosáhl svých cílů (Lele 2014: 103).

Ozbrojený konflikt v Mali v roce 2012 vznikl jako další tuarežské povstání, které souviselo s nespokojeností Tuaregů s malijskou vládou, jelikož se cítili být opomíjeni a na okraji společnosti. Záhy povstání využili islámští ozbrojenci, kteří do země vtrhli a vyhnali Tuaregy z jejich dobytých pozic v severní části Mali (Francis 2013: 4–5). Tyto skupiny využívaly asymetrických strategií, aby dosáhly svých cílů. Některé skupiny začaly na jimi kontrolovaném území uplatňovat právo *šaría* a postupně chtěly převzít kontrolu nad celým územím Mali. Krátce po tuarežském povstání došlo v zemi k vojenskému převratu. Junta, která jej vyvolala, nesouhlasila s jednáním vlády. Podle nich nedostatečně reagovala na vzniklou situaci v severním regionu Mali. Vláda v podstatě situaci neřešila vůbec, ale naopak utvořila jakousi alianci s některými ozbrojenými skupinami, díky čemuž mohly tyto skupiny na severu Mali operovat (Cold-Ravnkilde 2013: 13–24).

Nakonec v zemi muselo intervenovat mezinárodní společenství, aby se zabránilo vzniku islámského státu a šíření islámského vlivu do dalších zemí. Intervence byla do země vyslána na základě neschopnosti malijské armády a vlády ozbrojeným skupinám čelit a zabránit jejich postupu dál na jih. Nejvíce se v Mali projevila schopnost francouzských vojsk v operaci *Serval*, která měla mandát od OSN, a podařilo se jí porazit veškeré bojující skupiny. V zemi ale také operovaly regionální organizace jako Africká Unie nebo Hospodářské společenství západoafrických států (Francis 2013: 5, Eichler 2013: 139–140).

Cílem mé práce je analyzovat asymetrický konflikt mezi nestátními ozbrojenými skupinami a malijskou vládou od ledna 2012, kdy došlo k prvnímu útoku ze strany MNLA až do července 2013, kdy se podařilo intervenujícím jednotkám konflikt ukončit a vyhlásit nové prezidentské volby. Jako metodu použiji analýzu, pomocí které budu zkoumat asymetrický konflikt na konkrétním příkladu, a to na ozbrojeném konfliktu v Mali v roce 2012. Jako analytické body jsem si pro svou práci stanovila:

- (1) primární a sekundární aktéři konfliktu,
- (2) cíle aktérů konfliktu,
- (3) strategie aktérů konfliktu,
- (4) výsledek konfliktu – úspěšnost naplnění cílů jednotlivých aktérů konfliktu.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části. V první teoretické části se budu zabývat vymezením a definováním pojmu asymetrický konflikt. V druhé praktické části budu teorii aplikovat na konkrétním asymetrickém konfliktu, a to na ozbrojeném konfliktu v Mali v roce 2012.

V první kapitole se budu zabývat definicemi asymetrického konfliktu. V další části práce se zaměřím na otázku, proč bývají nestátní aktéři v asymetrickém konfliktu úspěšní. A nakonec přiblížím strategie a taktiky aktérů, které v takovém boji využívají.

Ve druhé, praktické části práce, budu rozebírat stanovené analytické body. Jako první se budu věnovat aktérům, kteří se ozbrojeného konfliktu v Mali 2012 účastnili. Jedná se o primární aktéry, což jsou ozbrojené jednotky, které konflikt vyvolaly, a poté sekundární aktéři, což jsou státy a mezinárodní organizace, které v konfliktu intervenovaly. Zaměřím se na cíle jednotlivých aktérů, kterých chtěli díky ozbrojenému konfliktu dosáhnout, dále pak na strategie aktérů konfliktu, jež byly v bojích využívány. Třetí kapitola bude věnována poslednímu z analytických bodů, a to výsledku konfliktu – úspěšnosti naplnění cílů jednotlivých aktérů konfliktu.

Při psaní bakalářské práce jsem vycházela především ze zahraničních monografií a článků. Asymetrickému konfliktu byla věnována velká pozornost spíše zahraničními autory, čeští autoři se touto tematikou dosud v takovém množství nezabývali. Co se týče ozbrojeného konfliktu v Mali, veškeré informace jsem čerpala ze zahraničních zdrojů, v českém jazyce za povšimnutí stojí článek v časopise *Vojenské rozhledy* od Jana Eichlera (2013) *Operace Serval 2013: Nasazení francouzské armády v Mali*. Jelikož asymetrické konflikty byly pro výzkumníky vždy zajímavým tématem, je literatury věnující se asymetrickým, popřípadě nekonvenčním konfliktům nebo malým válkám dostatek. Čtenáři si tak mohou vybrat z velké škály autorů, např. se tematiku zabývají i vojenští důstojníci, za zmínku stojí americký důstojník Robert M. Cassidy (2000) *Why Great Powers Fight Small Wars Badly*. Každý z autorů zabývajících se asymetrickými konflikty přispěl k tématice svými názory nebo odlišným pohledem nad danou tematikou. Za stěžejní texty můžeme uvést článek od Andrew Macka (1975) *Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict*, nebo od Ivana Arreguín-Tofta (2005) *How the Weak Win Wars: A Theory of Asymmetric Conflict*.

Většina zdrojů zabývajících se ozbrojeným konfliktem v Mali jsou spíše články v časopisech nebo různé výzkumné reporty o dané situaci. Ačkoliv se jedná o poměrně nový konflikt, najde se spousta autorů, kteří se snažili konflikt analyzovat. Žádný z nich však nepojmul konflikt jako asymetrický, proto jsem se rozhodla pojmout konfliktu v Mali jinak a to jako analýzu asymetrického konfliktu.

Důležité články či reporty, které je nutné zmínit, jsou: David J. Francies (2013) *The regional impact of the armed conflict and French intervention in Mali*, Stephen A. Harmon (2014) *Terror and Insurgency in the Sahara-Sahel Region*, Signe Marie Cold-Ravnkilde (2013) *War and Peace in Mali: Background and Perspectives*.

1 ASYMETRICKÝ KONFLIKT

1.1 Historické pozadí asymetrického konfliktu

Pojem „asymetrický konflikt“ je takřka stejně starý jako samo lidstvo¹. Tento termín poprvé použil Andrew Mack v roce 1974 a stal se strategickým termínem *de jour* (Cassidy 2000: 43). Asymetrie moci a síly se však začala více projevovat až v konfliktech po studené válce, která byla založena na symetrii sil. Stalo se tak, jelikož žádný z nezápadních států nebyl schopen čelit západním státům, především Spojeným státům, v konvenční válce. Důležitým a častěji zmiňovaným pojmem se asymetrie stala po 11. září² 2001, kdy začali výzkumníci debatu směřovat konkrétním směrem, a začali nahlížet na terorismus jako na hlavní asymetrickou hrozbu. Do té doby se na Západě debaty o asymetrických válkách soustředily na více typů hrozeb, zbraní a taktik. Po této zkušenosti se na asymetrický konflikt v kontextu moderní doby začalo nahlížet jako na nekonvenční nebo netradiční metody boje, které jsou téměř výhradně vedeny nestátními aktéry (Cassidy 2000: 43, Osinga 2002 : 267, Lele 2014: 97). Debaty o asymetrii v moderní době přinesly odlišné postoje – pro každého znamená něco jiného, pro někoho debata dokonce nepřináší nic nového a je pro něj prázdným konceptem. To, co je dnes západním světem považováno za asymetrické, je ve třetím světě považováno za normální ve většině konfliktů. Těmi jsou často občanské, etnické či náboženské konflikty (Osinga 2002 : 267–270).

Asymetrické války bývají některými autory (Lele 2014: 102, Stepanova 2008: 14) vysvětlovány jako boj mezi státním a nestátním aktérem, což potvrzuje i nový fenomén vnitrostátních konfliktů, ve kterých se do popředí dostávají nestátní aktéři, kteří testují stabilitu a existenci státu. Většina těchto konfliktů má etnické kořeny a některé vzešly z odporu vůči autoritativnímu režimu státu. Nestátní aktéři

---

¹ „Asymetrie“ se objevila v každé válce, existovala na všech úrovních a fázích vedení války už od doby, co válka existuje. I když byla válka zahájena „symetrickými státy“ a vojsky se „symetrickými silami a způsoby, tak se počátkem války jejich symetrie narušila. Útočící strana se totiž takřka ihned dostala do asymetrie vůči bránící straně. Útočící strana musela vynaložit větší úsilí a energii a ztratit v boji mnoho sil, aby se dostala k liniím bránící strany“ (Volner 2007: 18).

² Dokonce i sám Usáma bin Ládín definoval pojem asymetrie: „Rozdíl mezi U.S. a našimi protivníky ve smyslu vojenské síly, lidské síly a vybavení je velmi rozsáhlý. Stejně tak je mezi námi velmi rozsáhlý rozdíl, pokud jde o psychologické zdroje, víru, jistotu a spoléhání se na Boha“ (Schmitt 2008: 2).

se stali silnými natolik, že dokázali čelit státu za pomoci asymetrických strategií. Mnozí autoři toto upevnění pozic připisují slabému socio-ekonomickému rozvoji v jistých částech světa. Války, které probíhaly na Západě ve 20. století, byly považovány za boj mezistátní, vedený konvenčními strategiemi s rychlým koncem (Lele 2014: 102–106, Osinga 2002: 272). Neznamená to však, že by už dříve státní armády nemusely čelit nestátním aktérům. Jako příklad můžeme uvést asymetrickou taktiku Čingischána z období středověku nebo se za asymetrickou válku považují (Souleimanov 2006: 23) indiánské války ve Spojených státech. Za klasickou asymetrickou válku z posledních let se označuje válka ve Vietnamu 1974–1975. Významným asymetrickým konfliktem posledních let se stala válka v Kosovu 1999 (Eichler 2004: 18, Mack 1975: 177).

1.2 Definice asymetrického konfliktu

Jak poznamenal Andrewa Macka (1975: 176), před více než čtvrt stoletím několik vědců mezinárodních vztahů přišlo s pokrokovým vysvětlením speciálně zaměřeným na téma „asymetrický konflikt“. Podle Arreguín-Tofta (2005: 5–6) se však nikomu kromě něho a Macka nepodařilo přijít s obecným vysvětlením výsledků u asymetrických konfliktů. Jedním z hlavních problémů je, že termín „asymetrický konflikt“ zahrnuje tolik přístupů a pokusů o definici, že ztrácí svoji užitečnost a jasnost. Takový příklad nejasnosti uvedli Breen a Gelzer (2011: 42), a to, že *„jeden ze základních článků o asymetrické strategii tvrdí, že strategická asymetrie spočívá ve využití určitých rozdílů s cílem získat výhody nad protivníkem“*. Na základě této definice není jasné, jak se asymetrická strategie odlišuje od jiných strategií, jestliže zdůrazňování síly a využívání slabin nepřítele je základem každé strategie.

Za posledních pár let se mnozí z vědců strategických studií a politických věd začali termínem „asymetrický“ a „asymetrie“ více zabývat, a tak mnoho jevů spojených s ozbrojeným konfliktem, jako nepřátelé, bitvy, strategie, přístupy a výzvy, dostaly nálepku asymetrický (Lele 2014: 99–100, Neagoe 2012: 73).

Dalším problémem s definováním termínu spočívá jeho pochopení, které může být matoucí jak pro samotné výzkumníky, tak pro jejich publikum, jelikož v angličtině slova „*asymmetric*“ a „*asymmetry*“ mají několik významů. Samotní výzkumníci mohou pojmy chápat rozdílně, a zároveň pro ně mohou mít jiný význam než pro jejich publikum (Blank 2003: 6). Lambakis (2004: 106) dokonce tvrdí, že některé volné definice asymetrie mohou vést k odlišnostem, které jsou logické, ale při bližším zkoumání se mohou jevit poněkud nesmyslně. Vzhledem k rozmanitosti termínu a problematice jeho výkladu není jednoduché vytvořit jednu obecnou definici.

Nejčastěji se asymetrie v ozbrojeném konfliktu vysvětluje jako rozsáhlá nerovnost mezi bojujícími stranami, kdy proti sobě stojí státní a nestátní aktéři (Stepanova 2008: 14). Jiní autoři ji vysvětlují jako odmítání pravidel boje vnucovaných nepřítelem (Eichler 2004: 17), či jako případ, kdy se slabší aktéři snaží vyhnout silným stránkám soupeře a zaměřit se na jeho slabiny (Lele 2014: 98). Často se v definicích objevuje vysvětlení, že se jedná o situaci, kdy jsou mezi aktéry účastnících se boje velké rozdíly v relativní síle a strategiích, jež v konfliktech využívají. V asymetrii nepřítel obvykle také jedná a myslí odlišně než jeho silnější soupeř (Breen–Geltzer 2011: 42, Lambakis 2004: 102).

Základní složkou většiny tradičních definic asymetrického konfliktu je tzv. *síla asymetrie*, která právě ukazuje odlišnost v relativní síle aktérů. Síla asymetrie je důležitá zejména pro slabší aktéry, kteří by v konfrontaci s nesrovnatelně silnějším soupeřem konvenčními prostředky neuspěli (Stepanova 2008: 17–18). S asymetrickým konfliktem také souvisí pojem „netradiční“, protože v takovém konfliktu aktéři používají metody, které nezapadají do obrazu tradičního boje³. Bez ohledu na jakoukoliv definici, faktem zůstává, že asymetrická válka zahrnuje vše (strategie, taktiky, zbraně a osoby), co nějakým způsobem mění podobu bojiště tak, aby minimalizovaly výhody druhých (Lele 2014: 102).

---

³ Tradičním bojem máme na mysli, když proti sobě stojí stejně velké armády, které v boji využívají stejné taktiky, strategie a zbraně (Lele 2014: 102).

V roce 1997 se pojem asymetrický konflikt objevil v americké národní vojenské strategii a v americké národní bezpečnostní strategii. Pracovní definice používaná americkou armádou říká: „*protivníci se budou pokoušet obejít nebo podlomit sílu Spojených států tak, že využijí jejich slabých míst a použijí metody, které se značně liší od způsobu, jakým USA vedou své bojové operace.*“ (Volner 2007: 16). Poslední definice, kterou použil tzv. společný štáb (*Joint Staff*)⁴ říká: *asymetrická válka se skládá z „neočekávaných či netradičních přístupů, které mají obejít nebo podlomit sílu nepřítele tím, že ohrozí jeho zranitelná místa nepředpokládanými technologickými nebo modernizačními prostředky.*“ (Volner 2007: 16).

Jan Eichler (2004: 17–18) asymetrii charakterizuje jako „*odmítání pravidel boje vnucených nepřítelem. Znamená spoléhání se v první řadě na překvapení, na nastražování klamných cílů, na úskoky, léčky a další osvědčené metody vyhýbání se konvenční válce. V důsledku uplatňování těchto metod jsou všechny vojenské operace v asymetrické válce velice nepředvídatelné.*“ Asymetrie má dle jeho názoru dvě podoby, které se od sebe výrazně liší. V prvním případě jde o teroristé, kteří se v boji nejvíce zaměřují na obyvatelstvo. Pro jejich jednání jsou typické únosy nebo vraždy buď politických činitelů, nebo nevinných lidí a maximální snaha vyhnout se ozbrojeným silám. Druhou podobou jsou gerilová hnutí zaměřující se nejčastěji na infrastrukturu. Tato hnutí se obecně nesnaží vyhýbat ozbrojeným silám, pokud se tedy nejedná o větší ozbrojené jednotky. Ke střetům dochází zejména s menšími jednotkami. Hlavním rozdílem mezi těmito asymetrickými formami je, že gerilová hnutí na rozdíl od teroristů neútočí na obyvatelstvo. Společnou mají jednu věc, a to že dokáží způsobit větší škody, než odpovídá jejich skutečné vojenské síle.

Britský spisovatel Christopher Bellamy (Christopher Bellamy cit. dle Blank 2003: 19) poznamenal: „*Všechny konflikty jsou do jisté míry asymetrické a chytrý protivník bude vždy využívat asymetrii. Termín ‚asymetrický‘, stejně jako jiná*

---

⁴ Joint Staff – pracovní orgán výboru náčelníka štábů, nejvyššího vojenského orgánu USA, který nejen ovlivňuje přípravu vojenské politiky USA, ale i celou zahraničně politickou linii (Volner 2007: 16)

moderní slova, byla vždy předmětem všeobecného nedorozumění. Pokud jedna strana má výhodu v počtu a kvalitě, nebo morální, fyzickou či pojmovou převahu v jisté oblasti, tak to konflikt nedělá ‚asymetrický‘ ve správném slova smyslu. [...] Právý asymetrický konflikt je ten, kde nejen použité prostředky jsou zcela rozdílné, ale i slabiny.“

Pro Štefana Volnera (2007: 23–24) je asymetrická válka taková, kdy je celý její průběh, použité vojenské síly, jakož i způsoby vedení války, asymetrické. Nežli o definici asymetrie hovoří o tom, co ji vyvolává. Podle něj je několik typů. Já zde uvedu jen tři, které jsou dle mého názoru důležité. V první řadě to jsou *podmínky* zahájení a vedení války. Pokud se jedná o přírodní podmínky, pak máme na mysli bojové operace na poušti, v pralesech na rovníku nebo v zamrzlých oblastech, v nevýhodě jsou ta vojska, která nejsou na takové prostředí zvyklá. Nebo asymetrii mohou vyvolat podmínky společenské. V takovém případě se jedná o rozdíl ve společensko-politické, ekonomické, sociální, kulturní a technologické situaci. V druhém případě asymetrie může nastat v *zájmech* jednotlivých bojujících stran a v jejich vojenských doktrínách. Příkladem může být situace, kdy jedna strana má zájem o rozšiřování svého prostoru, zatímco druhá strana má zájem si zachovat svoji integritu. Obě strany bojují s odlišnými zájmy. Třetím typem je *způsob vedení* války, který závisí především na způsobu provedení vojenské operace. Jedná se o neočekávané, překvapivé, nepředvídatelné, skryté a nezákonné způsoby.

Stepanova (2008: 19) definuje termín takto: „*Konflikt je zcela asymetrický, když je pojem síla rozšířený tak, aby zahrnoval nerovnoměrné postavení, což znamená, že se jedná o konflikt mezi aktéry různého statusu. Nejzákladnější formou takového konfliktu je konfrontace mezi nestátními aktéry a státem či státy.*“ Stepanova svoji definici vysvětluje na dvojím pojetí asymetrie – síle a statusu, avšak její pojetí konceptu neznamena, že by měl být daný konflikt omezený hranicí jednoho státu, ani že by nestátní aktér musel nutně být vnitrostátním aktérem toho daného státu. V takovémto kontextu může nestátním aktérem být nadnárodní nestátní síť lidí s globálním dosahem. Ve své zprávě definuje asymetrický konflikt jako konflikt vyznačující se extrémní disbalancí ve vojenství, ekonomice

a technice a kde je zároveň patrná nerovnost mezi stranami účastnících se boje, konkrétně mezi nestátními nebo vnitrostátními aktéry a státy.

Podle Ajey Lele (2014: 103) je asymetrický konflikt: *„forma války, ve které nestátní aktér používá nekonvenční nástroje a taktiky proti zranitelným místům konkrétního státu, aby dosáhnul neúměrně velkého účinku, s cílem podlomit vůli státu, aby dosáhli svých strategických cílů.“*

Na asymetrický konflikt budu nahlížet jako na konflikt, ve kterém státní aktér čelí nekonvenčním taktikám a strategiím nestátního aktéra. Nestátní aktér může být vnitrostátním aktérem daného státu nebo jsou jimi nestátní aktéři z území různých států, kteří se spoléhají na překvapení a vyhýbají se boji tváří v tvář svému nepříteli. Nestátní aktéři využívají v asymetrickém konfliktu slabin silnějšího státního protivníka s cílem podlomit vládu státu tak, aby dosáhli svých cílů, kterými jsou např. kontrola určitého území, podíl na politické moci, větší míra autonomie či kontrola zdrojů nerostných surovin.

Ne vždy je v asymetrickém konfliktu důležitá pouze vojenská síla jednotlivých aktérů konfliktu, roli v takovém konfliktu hraje i čas, slabiny bojujících stran či obava ze zániku státu. Asymetrické taktiky v konfliktu může využívat i silný nestátní aktér, přesto se to nestává tak často. K asymetrii mají největší skony právě slabší aktéři, kteří by v konvenční válce, kde se používají tradiční metody boje, neuspěli.

1.3 Proč bývají slabší aktéři v asymetrickém konfliktu úspěšní

Studie asymetrických konfliktů zaznamenává v posledních letech důležitý přelom, který je důkazem, že během naší historie došlo k narušení rovnováhy sil ve světě, a to díky inovacím zbraní a taktik aktérů. Ve 20. století, zejména po roce 1945, se v asymetrických konfliktech více daří těm, kteří jsou považováni za slabého jasně poraženého protivníka. Obzvláště se jim daří vyhrávat, když jsou jejich protivníkem demokracie. V minulosti tito slabší aktéři, navzdory své vojenským slabinám, porazili například Británii v Palestině, Francii v Alžírsku

a USA ve Vietnamu. Celkově silnější aktéři od roku 1800 do roku 2003 v asymetrických konfliktech mají vyšší procento výher s tím, že silnější aktéři postupně v rozmezí deseti let ztráceli víc a víc konfliktů (Arreguín-Toft 2005: 3–4, Lambakis 2004: 106, Merom 2003: 4). A tak si musíme položit otázku, jak je možné, že slabší aktéři v konfliktech, kde se předpokládá jejich porážka, bývají čím dál více úspěšní?

Realisté věří, že výsledek války nezbytně závisí na relativní síle aktérů. Je pro ně důležité, jakým množstvím síly aktéři disponují a jaké mají vojenské schopnosti. Myšlenka, že by mohl v ozbrojeném konfliktu zvítězit slabší aktér, je pro ně nepředstavitelná. Pokud by byla pravda, že výsledku konfliktu nejvíce ovlivňuje síle, pak by silnější aktér v každém asymetrickém konfliktu (konfliktu, kde je velký rozdíl v síle aktérů) měl zvítězit. Ale síla není jediná věc, která může ovlivnit výsledek boje, útoku či války. Záleží také na dalších faktorech jako rozhodnost, technologie, strategie, štěstí, vedení boje, hrdinství a zbabělost, které mohou mít vliv na neočekávané výsledky (Arreguín-Toft 2005: 2, Merom 2003: 5).

Realisté si nepokládají otázku, jak je možné, že by mohl slabší aktér zvítězit⁵, ale raději se soustředí na otázku, jak se změnila rovnováha sil ve prospěch těch, jež byli dříve slabší (Merom 2003: 5)? Opověď na tuto otázku můžeme převzít od Roberta Gilpina (1981: 195–198), jehož argumentaci lze přizpůsobit na podmínky realistů, ačkoliv Gilpin o malých válkách nepojednává. Gilpin ve své práci pojednává o tom, jak se mocnosti po několik dekad staraly a udržovaly při životě svoje impéria, kdežto jejich protivník takové starosti neměl. A tak když se nemusel starat o chod států, jeho síla mohla růst na úkor mocností. V kontextu k asymetrickým konfliktům, to znamená, že mocnostem z důvodu závazků ze strany impérií, klesala jejich relativní síla. Na druhé straně se ale navyšovala síla slabších aktérů, kteří tím získali příznivé podmínky pro budování rovnováhy sil⁶.

---

⁵ Na takovou otázku by realisté odpověděli deduktivní logikou, která tvrdí: „pokud slabší aktér zvítězí, pak nějak musel překonat svoji vojenskou podřazenost a přestat být tím slabším.“ (Merom 2003: 5)

⁶ Hans Morgenthau dokonce tvrdí, že po druhé světové válce se do boje o rovnováhu sil se zapojily všechny státy světa, a díky tomu rovnováha sil už neleží v Evropě. (Morgenthau 1948: 149).

A tak tu máme další možné vysvětlení, které lépe vystihuje, proč silní aktéři prohrávají. Po druhé světové válce, když se mocnosti vrátily do svých kolonií, střetávaly se lépe vycvičenými a vyzbrojenými bojovníky. Mocnosti musely navýšit prostředky na dobývání a okupaci v porovnání s předpokládanými výsledky, a tak silný aktér prohrál válku proti slabším aktérům, protože nedokázal předvídat tyto vyšší náklady (Arreguín-Toft 2005: 10–11).

Podle Gila Meroma (2003: 17–19) demokracie prohrává malé války, protože nechce zvýšit úroveň násilí a brutality na obyvatelstvu, aby dosáhla vítězství. Merom postavil tuto argumentaci na dvou proměnných – na státu a společnosti, kde stát hraje důležitou roli jak v mezinárodní scéně, tak i v životě svých občanů. Společnost vidí jako prostor, kde mohou jednotlivci myslet a jednat, aniž by byli ovlivněni tyranii ze strany státu. Z toho vyplývá, že to co brání demokracii vyhrát, jsou neshody mezi státem a společností v účelných a morálních otázkách – společnost nechce dovolit navýšení brutality a násilí na občanech, jelikož by tak stát ztratil více. Kdežto autoritativní režimy bývají úspěšnější, protože takové překážky nemají. Podle Arreguín-Toft (2005: 7) autoritativní režimy dokonce bojují se slabším aktérem lépe⁷. Na základě těchto argumentací lze poznamenat, že výsledky konfliktu mohou záviset na povaze aktéra, avšak je velmi složité tuto argumentaci podpořit, protože autoritativní režimy nevyhrávají války častěji než demokracie.

Arreguín-Toft (2005: 18) zkoumal autory, kteří se tímto tématem zabývali, a přispěl se svým vlastním vysvětlením, které je podle něj více obecné. Tvrdí, že to, co rozhodne o výsledku asymetrického konfliktu je vzájemné působení, přestože záleží i na relativní síle a povaze aktérů a jejich zbraní. Vzájemné působení strategií aktérů v konfliktu předpoví výsledek konfliktu lépe, než vysvětlení autorů, které zkoumal. Svoji tezi podkládá argumentem, že odlišné vzájemné působení by mělo přinést systematicky rozdílné výsledky nezávislé na

---

⁷ Zaprvé je to dáno tím, že jsou schopni efektivně mobilizovat více obyvatel, za druhé autoritativní vojska nejsou omezena válečnými zákony týkajícími se válečných zajatců nebo civilního obyvatelstva, tedy nemají tedy odpovědnost za civilní obyvatelstvo, dokonce mohou být vyzváni zabít i je, za třetí autoritativní režim dokáže donutit své vojáky bojovat na základě výhružek a obvinění ze zbabělosti (Arreguín-Toft 2005: 7).

relativní síle a aktérech. Pokud aktéři použijí podobné strategie, pak relativní síla rozhodne o výsledku – silný aktér zvítězí rychle a rázně. Pokud ale použijí rozdílné strategie, pak má i slabší protivník mnohem větší šanci na výhru.

Andrew J. Mack (1975: 181–182) se také zabýval touto otázkou a přišel s konceptem politické zranitelnosti, na jehož základě jí zodpověděl. Podle něj silný aktér má menší zájem na výsledku boje, jelikož jeho přežití není v sázce. Kdežto slabý aktér má na výsledku vyšší zájem, protože se jedná o jeho přežití. A tak menší zájem ze strany silného aktéra zahrnuje větší politickou zranitelnost, a naopak větší zájem slabšího aktéra znamená menší politickou zranitelnost.

K tezi Macka, že důležitou roli hraje boj o přežití, se připojil i Cassidy (2000: 42), který tvrdí, že silnější protivník bojuje s kvantitativně i kvalitativně neomezenými prostředky, avšak slabší aktéři často nad silnějšími protivníky převažují, jelikož bojují o přežití. Silným aktérům se nedaří vyhrát konflikt celkově, ale během něj se jim daří vítězit na bojištích. Nemají totiž obavy o přežití svého státu, jelikož bojují na území státu cizího, a tak pokud nejsou schopni rychle a rázně konflikt vyhrát⁸ ztrácí podporu. Na prohře silnějšího má svůj podíl i slabší aktér, který musí být obezřetný a natolik schopný a dokázal vyhnout přímé konfrontaci se svým protivníkem a dokázat se ubránit jeho tlaku.

V asymetrickém konfliktu hraje roli mnoho faktorů například délka konfliktu či prostředky, se kterými aktéři bojují, a tak není dané, že pokud bojuje slabší nestátní aktér asymetrickými strategiemi proti silnějšímu státnímu aktéru, musí vyhrát ten slabší. Již mnohokrát v naší historii, byla tato myšlenka vyvrácena. Další takový konflikt, který nepotvrzuje pravidlo, je právě konflikt v Mali.

1.4 Asymetrické strategie a taktiky slabších (nestátních) aktérů

Asymetrické strategii jsou obvykle uváděny jako zbraně těch slabších. Např. Rod Thorton (2007: 3) definuje asymetrické protivníky jako ti „menší slabší aktéři“

---

⁸ Například vojenské akce v Afghánistánu byly velmi kritizované veřejností, jelikož vojáci nebyli schopni prokázat, že prováděné akce v dané oblasti povedou k úspěchu (Neagoe 2012: 74).

konfliktu, avšak nemusí tomu tak být pokaždé. V dnešní době jsou asymetrické války nejčastěji vysvětlovány jako boj mezi státním a nestátním aktérem a v tomto kontextu zahrnuje termín asymetrie různé taktiky vedení boje, jako je partyzánská válka, terorismus, nepravidelné válčení, atd. (Lele 2014: 102). Asymetrie se obvykle objevuje ve vnitrostátních konfliktech, kde stát bojuje proti nestátním aktérům a jejich rozdíl mezi válčícími stranami a zbraněmi bývá pravidlem nežli výjimkou (Phanner 2005: 153).

Asymetrické strategie některých aktérů v posledních letech přiměly mnoho zemí, aby tvořily svoji politiku obrany a útoku právě na základě asymetrických hrozeb. Hlavní hrozbou se po 11. září 2001 stal terorismus, ale jsou i další moderní hrozby, které identifikoval například Keneth McKenzie, včetně terorismu. Jsou to podle něj nukleární, biologické a chemické zbraně, informační operace a alternativní operační koncepce (Mckenzie 2001: 52, Osinga 2002: 267). Podle Spojených států asymetrické hrozby zahrnují zbraně hromadného ničení, regionální vojenské hrozby a asymetrické hrozby, kde státní a nestátní aktéři nebojují přímo, ale mají takové strategie a zbraně, aby mohli minimalizovat americké silné stránky a využít jejich slabin (Lele 2014: 100). Nestátní subjekty využívají asymetrické hrozby – vojenské, politické, psychologické a ekonomické povahy, za účelem odstranění nebo oslabení autority místních úřadů či za účelem ovlivnění vnějších subjektů (Larson–Eaton–Nichiporuk–Szayn 2008: 9).

Povaha asymetrické války je dynamická, může mít dlouhodobější trvání a vyžadovat pevnou a stálou podporu od politiků a veřejného mínění. Vzniká například teroristickým útokem, informační válkou, použitím nukleárních bomb, útokem na domácí infrastrukturu, politickou scénu či obyvatelstvo a dalšími nespravedlivými strategiemi (Neagoe 2012: 74, Osinga 2002: 267), které nejčastěji používá nestátní aktér, aby porazil svého silnějšího protivníka. Nemusí tomu tak být vždy, že by asymetrii v boji používali pouze slabší nestátní aktéři. Existuje několik výjimek, kdy ji využívají i silní nestátní aktéři vůči silným státním aktérům jako Hizballáh nebo Hamás. Objevuje se také fenomén, že i pro státní aktéry – Rusko, Írán, Čína – je asymetrie ve válce nevyhnutelná, jelikož nemají takové

schopnosti a vojenskou sílu, aby mohli konkurovat síle Spojených států (Breen–Gelter 2011: 44). Asymetrické ohrožení tak může přijít ze strany jakéhokoliv aktéra, když se cítí být tím slabším.

Slabší aktéři se v asymetrickém konfliktu snaží kompenzovat svoje technologické a vojenské nedostatky. Odmítají boje silných a bohatých a vnucují jim svá vlastní pravidla a opírají se o dovednosti „neviditelnosti“ (Krásný 2002: 83). Budou držet svoje nepřátele nechráněné a neustále v obraně. Pokud budou slabší aktéři v pozici sebeobrany, mohou použít nekonvenční taktiky, jako je bleskové napadení nebo selektivní boj, ve kterém se zaměřují právě na slabiny silnějšího protivníka a porušují pravidla války (Lele 2014: 99, Skleton 2001: 25).

Jiní autoři (Lele 2014: 102, Osinga 2002: 271–273) tvrdí, že slabší aktéři musí využívat asymetrické metody proti silnějším protivníkům, a to především metody, kdy se zaměří na analýzu slabin a zranitelných míst svého soupeře. Spoléhají se na operace, které se zásadně liší od strategií svého protivníka. Často používají nové nebo odlišné zbraně a sledují jiný cíl. S využitím asymetrických strategií má slabší aktér šanci podlomit vůli a silné stránky silného aktéra a tím narušuje jeho schopnost účinně fungovat a nebo ho úplně odradit od akce.

Cílem nestátních aktérů je získat území prostřednictvím politické síly, a to etnickými čistkami, šířením strachu a teroru na obyvatelstvu a atentátu na hlavní představitele. Namísto tradičních ozbrojených bojů a protivníků je konflikt vedený nerovnoměrně ozbrojenými skupinami, teroristy nebo kriminálními organizacemi. Jejich asymetrické strategie mají dopad psychologický, jako je šok a zmatek, který ovlivní následné reakce soupeře a stejně tak boj mezi státními a nestátními aktéry má vliv na příslušné obyvatelstvo. Jejich politické a vojenské cíle se liší od těch soupeřových. Budoucím cílem těchto strategií bude způsobit ještě větší ztráty na lidských životech a způsobit tak především ekonomické škody prostřednictvím zakázaných zbraní, jakými jsou biologické či chemické zbraně (Osinga 2002: 268–274, Phanner 2005: 151).

1.5 Reakce silných (státních) aktérů na asymetrické strategie

Pokud chceme v asymetrickém konfliktu uspět, musíme pochopit asymetrické způsoby vedení války a být schopni na ně reagovat. Avšak silný protivník nemůže dopředu předvídat, kdo je nepřítel a nikdy neví, jakým asymetrickým způsobům bude čelit, a jestli některé z nich budou efektivní. Proto silnější protivník musí být vychytralý, musí si uvědomit změny boje a být dostatečně flexibilní a vynalézavý, aby vytvořil efektivní reakce na asymetrické strategie svého nepřítele (Ancker III–Burke 2003: 22, Krásný 2002: 78). Důležité by se pro ně měly stát výzkumy a experimenty, které by se měly čím dál více soustředit na možné asymetrické výzvy. Díky těmto výzkumům by pak měli být silnější aktéři schopni větší přizpůsobivosti a měli by vytvářet nové typy organizace armády nepřátel, které jsou odlišné (Metz–Johnson 2001: 15).

Musí být přizpůsobiví a pružní natolik, aby dokázali vytvořit takovou doktrínu boje proti asymetrickým strategiím, která bude obsahovat iniciativu a tvůrčí myšlení. Zároveň výcvik vojáku musí obsahovat takové operace, kde bude kladen důraz na nejistotu a kde budou stát proti neznámým okolnostem, aby je to nutilo myslet kreativně přímo na místě boje, jelikož jejich nepřítel vede boj tak, že je nepředvídatelný. Pokud se jim podaří být natolik předvídaví a budou schopni rychlé reakce, mohou se asymetrické strategie slabších aktérů stát zanedbatelné nebo neúčinné (Ancker III–Burke 2003: 22, Metz–Johnson 2001: 15).

Silnější protivník bojuje s kvantitativně i kvalitativně neomezenými prostředky. Má pocit, že plná vojenská a politická mobilizace není nutná, protože má dojem, že nad slabšími aktéry v tomto směru převažuje (Cassidy 2000: 42). Současně se silnější aktéři ve většině případů se neúčastní konfliktů na svém území a nebojují tak o přežití svého státu. Jejich zájem na výsledku konfliktu je menší než u slabších aktérů, a proto se jim také možná nedaří vyhrát válku tak rychle a rázně, jak původně předpokládali (Cassidy 2000: 42).

2 KONFLIKT V MALI

2.1 Historické souvislosti vzniku konfliktu

Stát Mali ještě před vypuknutím ozbrojeného konfliktu v roce 2012 trpěl slabiny a mnohými problémy. Jednalo se o politické problémy jako slabost státních institucí s vysokou mírou korupce a organizovaným zločinem, do něhož byli zapojeni vysocí úředníci i prezident Amada Toumani Touré. Nakonec se ukázalo, že je s nimi spojená i organizace AQIM (Al-Káida v islámském Maghrebu), kterou si v zemi vydržoval prezident A. T. Touré (Thurston–Lebovich 2013: 4), protože AQIM jako jediná dokázala oslabit působení Tuaregů. Prezident A. T. Touré také přislíbil AQIM a jiným skupinám zapojených do obchodu s drogami, že bude aktivity související s organizovaným zločinem přehlížet. Důvodem samozřejmě byl podíl z výtěžku, který měl směřovat k malijským úředníkům a prezidentovi. AQIM díky tomu měla v zemi poměrně dobré postavení (Harmon 2014: 149).

Další problém se týká víry. Mali je dominantně islámskou zemí, ale trpí rozdíly v přístupu k víře, což přispívá k napětí mezi Tuaregy v severní části Mali a jihem země. Silné pnutí mezi severem a jihem Mali vytváří odlišné pojetí muslimské víry. Tuaregové představují spíše liberální islám, i když v poslední době jsou někteří z nich ovlivněni radikálním islámským hnutím. V posledních dekádách se v Mali, ale i v celé oblasti Sahelu začali objevovat u jiných etnických skupin, než jsou Tuaregové, salavistický džihád (Cold-Ravnkilde 2013: 27). Další prostor pro vznik konfliktu je neustálá nespokojenost Tuaregů, kteří jsou v Mali menšinou. Čelí v zemi diskriminaci a zanedbávání ze strany malijské vlády. Současně jsou vyloučeni z vládního procesu a nemohou se tedy účastnit vládních rozhodnutí týkajících se politických či ekonomických procesů. Podle Tuaregů se malijská vláda nedostatečně věnuje nejen jim, ale i celému severnímu regionu. Na základě této nespokojenosti je jejich největším zájmem odtržení od Mali a založení vlastního tuarežského státu (Francis 2013: 4).

Tuaregové s malijskou vládou vedli v minulosti již několik konfliktů, které pokaždé skončily porážkou Tuaregů. Poslední dvě tuarežská povstání v letech

1990 a 2006 skončila dohodou. Prezident A. T. Touré učinil několik ústupků vůči Tuaregům, např. příslibení větší autonomie nebo omezení přítomnosti armády v severním regionu. Omezení armády v regionu se později ukázalo jako špatný krok, protože oblast nebyla zaopatřená vůči ozbrojeným jednotkám ze sousední Libye. Prezidentovy ústupky se především nelíbily obyvatelům v jižní části Mali, kteří to vnímali jako nespravedlivé. Výsledkem ale bylo, že příslibené dohody nebyly nikdy plně uskutečněny, což je zřejmě také jeden z důvodů, proč došlo k dalšímu tuarežskému povstání v roce 2012 (Pezard–Shurkin 2015: 12–18).

Velkým problémem se v Mali po pádu Kaddáfího režimu stalo pronikání extremistů z Alžírsko a Libye, kteří do země utíkali dávno předtím, avšak po pádu režimu v Libyi jejich počet stoupl, a tak se hranice mezi těmito státy stala místem přechodu ozbrojených extremistů a teroristů (Eichler 2013: 135). Proto když v roce 2012 vypukla další tuarežská rebelie na severu Mali, vstoupily do boje další ozbrojené jednotky, které chtěly z celého zmatku v zemi těžit ve svůj prospěch a celý proces obrátily v ozbrojený konflikt. Po vypuknutí rebelie následovalo povstání armády, která chtěla svrhnout vládu A. T. Tourého. Přestože se zpočátku jednalo o další tuarežskou rebelii, představoval nakonec celý konflikt boj o přežití státu a vymanění se z tlaku extremistů a teroristických skupin, a to zejména islámské organizace AQIM a jejich tuarežských spojenců MNLA (Národní hnutí pro osvobození Azavadu), kterým se podařilo zabrat celý sever Mali, uplatnit v této oblasti právo *šaría* a následně postupovat směrem na jih k hlavnímu městu Bamaku (Guffey 2014, Thurston–Lebovich 2013: 4–5).

2.2 Primární aktéři konfliktu

2.2.1 Tuaregové

Tuaregové pochází z několika míst v severozápadní Africe. V Mali jich žije zhruba 5–10 % z celkové populace severního regionu Mali. Tuarežská společnost není homogenní, je rozdělena do několika klanů, které mají různé tradice a hierarchii, jednotícím prvkem je pouze jejich jazyk. V době kolonizace se Francie

dívala na Tuaregy jako na elitu a zacházela s nimi lépe než s jinými etnickými skupinami, ale v roce 1960, kdy Mali získalo nezávislost, se Tuaregové v zemi stali menšinou a od té doby v Mali čelí diskriminaci a zanedbávání ze strany malijské vlády. Tuaregové tradičně vyznávají spíše liberální islám, i když v poslední době jsou ovlivněni i radikálním islámem (BBC 2013, Cold-Ravnkilde 2013: 25–26).

V Mali je dodnes patrná hierarchie společnosti a její rozdělení na šlechtu, nevolníka a otroka (přestože otroctví bylo dávno zrušeno), která vytváří jak mocenské napětí, tak napomáhá k sociálním nerovnostem mezi jednotlivými tuarežskými klany, které ne vždy drží pospolu. Sever Mali je charakteristický velkou etnickou různorodostí, kromě Tuaregů tam žijí i jiné etnické menšiny. Samotní Tuaregové mají velmi rozmanitou komunitu zahrnující různé klany a kasty, mezi kterými dochází k bojům o moc nad všemi Tuaregy, což přirozeně přispívá k neshodám. A tak, když MNLA získala kontrolu nad severním územím, většina obyvatel dané oblasti, včetně některých tuarežských klanů, začala skupině MNLA vyhlášení nezávislého státu Azavad, ztěžovat (Cold-Ravnkilde 2013: 26, Wing 2013: 482).

V Mali v roce 1990 a 2006 proběhly dvě tuarežské rebelie, po kterých někteří z bojujících Tuaregů uprchli do sousední Libye. V Libyi byl tou dobou prezidentem Muammar Kaddáfí, který podporoval jakékoliv etnické militantní skupiny, například dodávkou zbraní. Někteří z těchto Tuaregů se dostali do libyjské armády, jiní bojovali za Kaddáfího jako žoldáci, nebo bojovali po boku libyjských rebelů. Po pádu Kaddáfího v roce 2011 se z exilu do Mali navrátila většina vyzbrojených malijských Tuaregů. Po návratu do Mali si někteří z politicky motivovaných Tuaregů společně s některými libyjskými vojáky vytvořili skupinu bojující za osvobození území Azavad, kterou pojmenovali *National Movement for the Liberation of Azawad* MNLA. Skupina se krátce po návratu úzce napojila na jinou tuarežskou organizaci Ansár ad-Dín, která je ale více nakloněna směrem k islámu, a především se spojili s teroristickou islámskou organizací AQIM (Cold-Ravnkilde 2013: 23–24).

Hlavou celé skupiny je Ibrahim Bahanga, který se navrátil z libyjského exilu, kde si vytvořil plán pro další rebelii a přizval si k tomu své spolubojovníky z povstání proti malijské vládě v roce 2006. Tito Tuaregové se z Libye díky podpoře Kaddáfího vrátili velmi dobře vyzbrojeni a vybaveni automobily a ruskými kulometry. MNLA odmítá vládu jihu nad celou Mali a nese v sobě zášť z v minulosti prohraných rebelií, na základě nichž byli nuceni opustit zemi. Skupina usiluje, aby se na ní nahlíželo jako na legitimní nacionalistické hnutí. Ačkoliv je jejich vojenská síla spíše omezena, mají na svědomí většinu útoků proti malijské armádě od ledna do března 2012 (Harmon 2014: 175).

2.2.2 Islámské skupiny

Iyad Ag Ghali vedl tuarežské povstání v roce 1990 i 2006. V roce 1990 fungoval jako vyjednávač a prostředník mezi malijskou vládou a tuarežskými povstalci. Do roku 2010 sloužil jako vládní informátor, kdy byl z funkce vyloučen, jelikož se zapletl do náboženských záležitostí (Harmon 2014: 180). Při povstání v roce 2012 se přiklonil na stranu islamistů a vytvořil si vlastní malijské islamistické hnutí Ansár ad-Dín („*defender of faith*“, „obránci víry“), které mělo ambice na vytvoření vlastního státu v Mali s právem *šaría* (Cold-Ravnkilde 2013: 24). Skupina se skládá z malijských Tuarégů a Arabů a jiných místních etnik, která si přejí islamizovat svět. Při obsazování území byla skupina úspěšná díky podpoře ze strany AQIM. Napomohla také okolnost, že dokázali na svoji stranu přetáhnout bojovníky ze skupiny MNLA. Zpočátku bylo hnutí ve spojení s MNLA, avšak později toho zneužili, když převzali kontrolu nad územím, které ovládala právě MNLA (Harmon 2014: 180).

AQIM (Al-Qaeda in the Islamic Maghreb, Al-Káidy v muslimském Maghribu) je přidruženou organizací al-Káidy s regionálními ambicemi, která vznikla během občanské války v letech 1992–2000 v Alžírsku. Jejími předchůdci byly skupiny GIA (*the Armed Islamic Group*, Ozbrojená islámská skupina) a GSPC (*the Salafist Group for Preaching and Combat*, Salavitská skupina pro kázání a boj), které působily také v Mali a Nigeru. AQIM je velmi nebezpečná

islamistická organizace, která je na seznamu teroristických organizací USA i Ruska. Operuje na velmi rozlehlém území, v oblasti Sahary a Sahelu, kde provádí únosy a útoky na obyvatelstvo a politické představitele. Většinou unáší evropské turisty, za které může vyžadovat vysoké výkupné, čímž si navyšuje své bohatství, aby mohla provádět další vojenské akce. Stejně jako MNLA, tak AQIM získala mnoho zbraní a dalších vojenských prostředků během režimu Kaddáfího (Thurston–Lebovich 2013: 26–27).

Vlády Sahelských zemí se několikrát snažily spolupracovat, aby společně skupinu AQIM zastavily, dokonce v roce 2010 Alžírsko, Mali, Niger a Mauritánie vytvořily protiteroristické velitelství se sídlem v Alžírsku (Thurston–Lebovich 2013: 26–28). Vládní a političtí úředníci v Mali jsou velmi zkorumpovaní, a tak namísto toho, aby bojovali proti islamistické teroristické skupině AQIM, vytvořili s ní určitou alianci, díky které skupiny mohou v zemi přežít a hlavně operovat. Jedná se například o pašování drog či organizovaný zločin (Guffey 2014). Organizovaný zločin měl dokonce v zemi podporu od samotného prezidenta Mali A. T. Tourého, který tak činil, jelikož AQIM byla schopná oslabit roli Tuaregů v severní části Mali (Harmon 2014: 186).

Když došlo v Mali k dalšímu tuarežskému povstání, AQIM situace okamžitě využila a napojila se na tuarežskou MNLA, se kterou vytvořila spojení v boji proti malijské vládě. AQIM viděla v povstání v Mali možnost převzetí kontroly nad státem a vytvoření základny pro islámský stát. Nakonec se tak stalo – skupinu MNLA vytlačila z jejich dobytých pozic a veškerou kontrolu nad severním územím Mali převzaly skupiny napojené na AQIM. Samotná AQIM převzala kontrolu nad městem Timbuktu. Organizace se stala velmi důležitým hráčem v malijské krizi (Cold-Ravnkilde 2013: 24).

V polovině roku 2011 se z AQIM odtrhla skupina bojovníků, která si vytvořila vlastní islámskou organizaci MUJAO. Přestože má ve svých řadách mnoho malijských Tuaregů, odborníci tvrdí, že je vedena Islamisty z Mauritánie (BBC 2013). Skupina se z organizace AQIM odtrhla, jelikož byla s jejím postupem nespokojena. Podle nich nebyla dostatečně oddána džihádu a spíše se věnovala

kriminálním aktivitám. Někteří odborníci spekulují, že odtržení skupiny bylo plánované dlouho dopředu, aby AQIM mohla usilovat o získání dalších financí a přijímání nových členů do svých řad (Guffey 2014). MUJAO měla velkou podporu od Alžírka, které je zásobovalo jídlem a palivem (Harmon 2014: 191).

2.2.3 CNRDRE

Nově vytvořená junta CNRDRE (*National Committee for the Reestablishment of Democracy and Restoration of the State*, Národní komise pro nápravu demokracie) a obnovení státu složená z tzv. „zelených baretů“⁹ malijských vojáků a vedena kapitánem Amadou Sanogem, vznikla asi měsíc před novými prezidentskými volbami za účelem svržení vlády a prezidenta A. T. Tourého. Vznik junty nebyl předem plánovaný. Stalo se tak na základě kumulujících se událostí, které se těmto malijským vojákům nelíbily. Junta se současně zrodila za účelem státní reformy z důvodu nespokojenosti s malijskou vládou. Kritizovány byly korupce, nedostatečné jednáním s islámskými skupinami, podpora organizovaného zločinu a spolupráce s ozbrojenými skupinami jak ze strany malijských úředníků, tak samotného prezidenta A. T. Tourého (Harmon 2014: 185–186). Dalším důvodem, proč došlo k převratu, byla frustrace z prezidentova nadměrného upřednostňování „červených baretů“, kterým se od něj dostávalo privilegovaného přístupu (Cold-Ravnkilde 2013: 14).

Celý proces začal v březnu 2012 v hlavním městě Bamako, kdy Sanogo obsadil klíčová území, včetně prezidentského paláce a vysílacího studia. Země se rozdělila na dvě fronty - na ty co s převratem nesouhlasili, což byla většina politických stran, a na ty co s převratem souhlasili, což byla strana COPAM (*Coordination of Patriotic Organizations of Mali*), která dokonce začala převrat politicky podporovat a vytvořila se Sanogem alianci (Harmon 2014: 188). Nakonec se vláda začala více věnovat vojenskému převratu v Bamaku, než aby věnovala

---

⁹ „Zelené baretů“ jsou v Mali mladší vojáci vedení kapitánem Sanogem. „Červené baretů“ jsou např. prezidentova stráž a parašutisté, v jejichž čele stojí sám prezident (Cold-Ravnkilde 2013: 14).

pozornost probíhající rebelie v severním regionu v Mali a snažila se tuto situaci vyřešit (Cold-Ravnkilde 2013: 14).

2.2.4 Francie

Mali bylo francouzskou kolonií až do roku 1960, kdy získalo nezávislost. V době koloniální správy, Francie vždy respektovala islámskou víru, nikdy ji nijak nepotlačovala a nikdy obyvatelům nevnucovala svoje hodnoty. Jediné, co se Francii podařilo v zemi zavést, bylo vládní uspořádání. V této otázce se Mali inspirovalo systémem, v němž má hlavní pravomoci prezident republiky (Eichler 2013: 134).

Tím, že Mali bylo francouzskou kolonií a Francie se vždy angažovala ve svých bývalých koloniích, rozhodla se zasáhnout i v ozbrojeném konfliktu v Mali v roce 2012. Rozhodnutí padlo v sídle prezidenta Francouzské republiky. Po mnohonásobném vládním jednání došli k závěru, že francouzská vojska budou v konfliktu v Mali nasazena, aby porazila tuarežské a islámské rebely a zabránila jim v přebrání celého státu. Prezident tuto skutečnost vyhlásil v lednu 2013, tedy o rok později než bylo zahájeno tuarežské povstání (Eichler 2013: 139). Ačkoliv Francie tento zásah obhajovala tím, že nemá žádné vedlejší zájmy než záchranu Mali, tak někteří analytici vidí její účast v konfliktu spíše z důvodů vlastních státních zájmů, a to ochranu svých ekonomických zájmů, hlavně se sousedním Nigerem (Francis 2013: 6–7).

Na základě žádosti prezidenta Mali o pomoc v boji proti islámským extremistickým a teroristickým skupinám byla vytvořena operace *Serval*, která se uskutečnila na základě jasných rezolucí Rady bezpečnosti OSN z roku 2012. Zejména pak rezolucí 2085, které vyzvaly všechny členské státy, aby poskytly státu Mali nezbytnou pomoc a podporu a pomohly jim v jejich úsilí o uhájení celistvosti země a odražení hrozby, kterou představují bojující ozbrojené skupiny. (Eichler 2013: 139). K vojenské operaci Francie se přidala malijská armáda a také získala podporu od jiných západních států jako USA či Norsko a regionálních

organizací ECOWAS a Africké Unie. Nasazení francouzské armády bylo důležité z hlediska neschopnosti malijské armády, která je na takový konflikt nedostatečně vybavena jak materiálně, tak nedostatečným výcvikem vojáků (Eichler 2013: 140, Francis 2013: 5).

2.3 Sekundární aktéři konfliktu

2.3.1 AU a ECOWAS

Jak ECOWAS, tak AU byly zapojeny do vyřešení situace v Mali od jejího počátku. Hlavní roli v plánování regionálních rozhovorů a vojenské intervence hrál v rámci ECOWAS prezident Burkina Faso, Blaise Compaoré, který usiloval o pozici mediátora mezi hlavními stranami konfliktu. Poté, co vypuklo tuarežské povstání s cílem vytvořit nezávislý stát, a krátce na to vojenský převrat, obě regionální organizace začaly implementovat různé ekonomické, politické a diplomatické sankce na režim vojenské junty, a současně žádaly o pomoc mezinárodní organizace a státy, aby neuznaly nově vzniklý tuarežský stát Azavad (Cold-Ravnkilde 2013: 39, Francis 2013: 7). ECOWAS upřednostňoval vyřešit konflikt pomocí vojenských akcí nežli mírovou cestou, ale nově ustanovení političtí aktéři Mali si vojenskou pomoc nepřáli. Organizace přesto získala od OSN mandát na vynucení míru, takže organizace mohla v Mali operovat se všemi dostupnými prostředky s cílem ukončit konflikt, a tak vznikl koncept pro vojenskou intervenci AFISMA (*the African-led International Support Mission in Mali*, Africká mezinárodní mise na podporu Mali), jejíž základ tvořila francouzská vojska a rezoluce od OSN. Navíc jejich akce byly podpořeny dalšími africkými státy, které nejsou členy organizace ECOWAS, ale mají v Mali svoje zájmy, a to Mauritánií a Alžírskem (Oluwadare 2013: 114–115).

Některé západní a regionální státy chtěly, aby se Alžírsko stalo vedoucím státem intervence v Mali, viděly ho jako klíčového hráče, a to na základě výkonné armády schopné pouštních operací s mnohaletou bojovou zkušeností. Dalším důvodem je, že Alžírsko, jako důležitý regionální aktér, má velký vliv na Mali

a pomáhal ukončit i předešlá povstání v zemi od roku 1990. Alžírsko se ale zdráhalo poslat do Mali své pozemní vojsko, poskytlo alespoň zpravodajskou pomoc a leteckou přepravu materiálu. Hlavní teroristická skupina AQIM působící v konfliktu pochází z Alžírska, to se tak logicky obává, že kdyby vojensky zasáhlo, mohla by se proti nim otočit a začala by uplatňovat svoje taktiky na jejich území. Pomoc v konfliktu v Mali, v rámci spolupráce s AU a ECOWAS, vyjádřila Nigérie, která je dalším důležitým regionálním hráčem na severu Afriky. Nigerijský ministr zahraničí dokonce prohlásil, že vojenská operace je jediná možnost jak situaci v zemi stabilizovat (Cold-Ravnkilde 2013: 39).

2.3.2 OSN a EU

OSN a EU se také nepřímou zapojily do konfliktu v Mali. Od jeho počátku usilovaly o řešení situace a zmobilizovaly mezinárodní společenství na podporu úsilí o ukončení konfliktu. OSN v konfliktu působila jako koordinátor mezi organizacemi ECOWAS, AU a klíčovými státy v jejich snaze vyřešit situaci a také se zasloužila o vytvoření rámce pro postup vojsk v konfliktu v Mali. Rada bezpečnosti OSN vydala rezoluce¹⁰, na jejichž základě měla být vedena operace *Serval*. Podporu na rozmístění vojsk v Mali vyjádřil i samotný generální tajemník OSN Ban Ki-Mun, který shledával postup AQIM a dalších skupin na ní napojených za znepokojující (Eichler 2014: 139-140, Francis 2013: 8). OSN a jiní externí donoři podporovali plány ECOWAS, aby mohly být uskutečněny. ECOWAS požadoval od Rady bezpečnosti OSN mandát na vynucení míru podle kapitoly VII Charty OSN, aby mohla být zajištěna stabilita Mali, obnovena územní celistvost země, zajištěna pohraniční oblast a znovu zřízena malijská armáda (Oluwadare 2014: 114).

Úkolem EU bylo zajistit finanční prostředky pro operaci AFISMA. Za tímto účelem byla svolána schůze v Bruselu, kde se sešli mezinárodní donoři a hovořilo se o tom, jak financovat, vybavit, vycvičit a poté nasadit do konfliktu vojska

---

¹⁰ Tyto rezoluce vyzývaly všechny členské státy, aby poskytly pomoc a podporu armádě státu Mali s tím, že jim pomohou porazit ozbrojené jednotky a uhájí celistvost státu (Eichler 2014: 139).

operace AFISMA. Hlavním úkolem EU bylo v Mali pomáhat s výcvikem vojáků, aby byli schopni čelit ozbrojeným skupinám a až přijde čas, aby dokázali situaci od Francie, která se měla ze země stáhnout, převzít (Francis 2013: 8, Wing 2013: 484).

2.4 Cíle aktérů konfliktu

2.4.1 Primární aktéři konfliktu

MNLA vadilo, že prezident A. T. Touré nijak nezabránil přílivu ozbrojených skupin do země, naopak jim ještě podal pomocnou ruku a dovolil jim usadit se v severní části Mali (Harmon 2014: 175). V roce 2012 se proto Tuaregové rozhodli, že proti režimu v Mali něco podniknou. MNLA je etnická skupina bojující za práva tuarežské minority v Mali s primárním cílem vytvořit v severní oblasti, kde žije nejvíce tuarežského obyvatelstva, vlastní stát Azavad (Cold-Ravnkilde 2013: 24). Poté, co byla skupina přemožena islámskými organizacemi Ansár ad-Dín a MUJAO (*Movement for Tawhid and Jihad in West Africa*, Hnutí za Tawhid a džihád v západní Africe), přidala se na stranu Francie, která měla Mali zachránit před ozbrojenými jednotkami. MNLA si od pomoci Francie slibovala navrácení kontroly nad severním regionem Mali. Zároveň ustoupila od svého požadavku nezávislého státu Azavad s tím, že se spokojí s větší mírou autonomie (BBC 2013).

Ansár ad-Dín si vytvořila vliv především v oblasti severozápadu, kde měla pod kontrolou historické město Timbuktu. Jejich cílem bylo zabrat území na severu Mali a vytvořit z něj stát s právem *šaría*, později ale od tohoto cíle upustili a přiklonili se na stranu MNLA s tím, že chtěli s vládou Mali vyjednat mír nebo možnost větší autonomie dané oblasti. Jejich hlavním cílem spíše než vyhlásit nezávislost státu Azavad, bylo udělat z Mali Islámský stát (BBC 2013).

AQIM se objevuje na severu Afriky již od roku 2007, působí na velmi rozlehlém území, a tak vytváří aliance s jinými islámskými skupinami, které jí pomáhají držet dobytá území pod kontrolou. Stejně tak to bylo v případě Mali, kde

dopomohla skupinám Ansár ad-Dín a MUJAO, aby převzaly vliv nad důležitými městy v severní části Mali. MUJAO měla sféru vlivu hlavně v severovýchodní oblasti Mali, kde kontrolovala důležitá drogová centra Kidal a Gao (BBC 2013). Cílem AQIM je šířit islámské právo a zároveň osvobodit malijské obyvatele z francouzské koloniální historie, kdežto MUJAO hlásí, že jejich cílem je šířit islámské právo po celé severní Africe. Chtěli zachovat integrální jednotu Mali, ale jako Islámského státu, ačkoliv někteří z výzkumníků se domnívají, že jejich primárním cílem bylo udržet v Mali organizovaný zločin, zejména pašování drog (BBC 2013, Harmon 2014: 181). Poté, co se islámským jednotkám podařilo získat kontrolu nad severním územím, chtěli začít směřovat na jih země k hlavnímu městu Bamako s cílem převzít vládu nad celým státem Mali (Guffey 2014).

Cílem vojenského převratu bylo svrhnout prezidenta A. T. Tourého společně s vládou a nastolit změny vedoucí k odstranění její zkorumpovanosti. Když se podařilo sesadit prezidenta A. T. Tourého, dalším posláním bylo porazit všechny rebely, kteří v zemi bojovali (BBC 2013, Harmon 2014: 186). Sanogo a jeho muži také bojovali za lepší prostředky a vybavenost armády, aby se mohli lépe bránit proti bojujícím skupinám na severu Mali. Vzhledem k nedostatečnému vojenskému materiálu neměla malijská armáda v boji proti povstalcům v severním regionu šance na výhru. Juntě se rovněž nelíbil přístup vlády k potlačení povstání. Armádě se nedařilo získat zabraná území zpět do rukou malijské vlády, politická vůle k boji proti povstalcům byla slabá. Ukázala se tak neschopnost a nedostatečná vybavenost malijské armády. Najednou bylo jasné, že je potřeba zahraniční intervence, jinak by země skončila v rukou islámských jednotek, které by ze země vytvořily islámský stát (Cold-Ravnkilde 2013: 13–14).

Hlavním důvodem proč Francie zasáhla do konfliktu v Mali, byla obava ze zániku v podstatě demokratického státu, který by se mohl transformovat na islámský stát. Existovala také obava, že pokud by se islamistům podařilo obsadit jeden stát, vytvořili by si z něj základnu pro další postup a přeměnili by celou oblast Sahelu na základnu islámského extremismu a terorismu. Francie tedy zasáhla, aby předešla islamistické hrozbě v oblasti afrického Sahelu (Eichler 2014: 139).

K zásahu francouzských vojsk se vyslovil jak tehdejší prezident Holland, tak francouzský ambasador při OSN Gerard Araud (cit. dle Hoije 2013), kteří se k situaci vyjádřili tak, že Francie nemá jinou možnost než v Mali intervenovat, aby se předešlo možnému vzniku Islámského státu, který by pak mohl mít vliv na stabilitu západní Afriky, ale i bezpečnostní vliv nejen na Francii, ale i jiné západní státy (Francis 2013: 5).

Cílem francouzských vojsk bylo tedy zastavit vliv islamistů v Mali, jelikož měli obavy ze vzniku teroristického státu blízko Evropy a Francie, zároveň Francie chtěla zabránit vlivu islamistů v Mali z důvodu vlastních ekonomických zájmů, hlavně se sousedním Nigerem (Daneshkhu 2013). Měla za úkol porazit jednotlivé povstalecké a islámské skupiny a také převzít jimi kontrolovaná území na severu Mali a to ve prospěch malijské vlády. Poté co by došlo k naplnění těchto cílů, měla Francie pomoci s postkonfliktní rekonstrukcí, a to hlavně s novými demokratickými volbami. Dále Francie usilovala o vysvobození zajatců držných islámskými skupinami v malijských horách (Francis 2013: 5, Wing 2013: 484).

První, čeho chtěla francouzská vojska docílit, bylo uchránit hlavní město Bamako před možnou okupací ze strany AQIM a MNLA. Když se jim povedlo uchránit hlavní město, začala vojska postupovat dále na sever, aby co nejrychleji osvobodila zbytek území kontrolovaného těmito jednotkami. Šlo především o to, aby jednotky AQIM a MNLA přestaly přetvářet tato území ve svojí základnu, odkud by mohly dále postupovat v obsazování území a vytvoření Islámského státu. Francie také chtěla osvobodit tato území, aby nadále nedocházelo k zneužívání a vytváření teroru na obyvatelstvu (Eichler 2013: 134).

2.4.2 Sekundární aktéři konfliktu

Africká Unie usilovala o lepší koordinaci vnitrostátního a mezinárodního úsilí, aby mohlo dojít k zastavení ozbrojeného konfliktu v Mali. Jejím hlavním požadavkem bylo obnovit autoritu státu, zrealizovat reformu bezpečnostního sektoru a uspořádat nové demokratické volby. ECOWAS chtěl pomoci malijské

vlády navrátit kontrolu nad severním územím, dále ochránit civilisty a pomoci s postkonfliktní rekonstrukcí, tedy stabilizovat zemi, poté co bude ukončena vojenská operace. Africká Unie nemá dostatečné prostředky, aby mohla své cíle naplnit sama, a tak vytvořila spolupráci s organizací ECOWAS, a také s Francií, které měly stejné zájmy (Oluwadare 2014: 113–114).

Společně tyto organizace vytvořily plán AFISMA, který byl rozdělen na sedm krátkodobých a střednědobých cílů – zahájit demokratický proces v Mali, obnovit vojenské jednotky a celistvost Mali, reformovat bezpečnostní struktury a obranu země, vyřešit strukturální problémy, kterým čelí oblast Sahelu. Celkově jejich cíle hleděly více do budoucnosti a byly postaveny na dlouhodobější bázi, než krátkodobé cíle Francie. Měly v plánu pomoci s poválečným budováním míru a státní rekonstrukcí, vyřešit krizi v Mali, jako klíčový rámec pro regionální bezpečnostní výzvy (Francis 2013: 7).

Nigérie byl další stát, který se podílel na pomoci Mali v rámci vojenské operace AFISMA. Spolupracovala s cílem stabilizovat situaci v Mali, aby předešla šíření islámské hrozby. Primárně chtěla zamezit spojení mezi AQIM a Boko Haram, což je další islamistická organizace působící v Nigerii. Svým postojem k situaci v Mali Nigérie doufala v posílení regionálního postavení v rámci Afriky. Kromě pomoci v Mali sledovala rovněž zejména svoje strategické zájmy (Oluwadare 2014: 114).

2.5 Strategie a taktiky aktérů konfliktu

2.5.1 Primární aktéři konfliktu

Tuaregové vždy bojovali jako nacionalistické a separatistické hnutí, nikdy však nebyli schopni dosáhnout svých cílů – svrnutí vlády a získání kontroly nad severním územím Mali. Aby toho dosáhli, spojili se proti malijským jednotkám s teroristickou organizací AQIM. Avšak krátce po jejich spojení se organizace proti nim obrátila a vyhnala je z jejich dobytého území. Proto se MNLA raději se přiklonili na stranu mezinárodní intervence a začali spolupracovat s francouzskými

vojáky (Guffey 2014). MNLA totiž přišla na to, že nemá šanci teroristickým skupinám vzdorovat, vojensky na ně nestačí, a proto pro ni začalo být výhodnější spolupracovat s francouzskými vojáky, kteří by jí mohli pomoci získat dobytá území nazpět (Wing 2013: 482). Skupina MNLA čítala tři tisíce bojovníků a k tomu s nimi spolupracovaly zločinecké organizace. Součástí strategií MNLA bylo páchání násilí na civilním obyvatelstvu, například zneužívání, znásilňování a odvod mladých chlapců do svých řad. Důležitější pro skupinu bylo vykrádání skladů se zbraněmi a vojenskými automobily, což byla jediná možnost, jak si mohla navýšit vojenské prostředky (Harmon 2014: 177).

V roce 2012 se měly konat nové prezidentské volby¹¹, MNLA tuto skutečnost považovala za možnost vyslyšení svých požadavků, a tak začala jednat. Nejprve chtěla s malijskou vládou do určitého data vyjednat požadavky politickou a tedy klidnou cestou. Jelikož se vyjednání požadavků nezdařilo, MNLA se zařekla, že má právo na použití všech nezbytných prostředků k dosažení svého cíle, proto došlo k dalšímu tuarežskému povstání (Cold-Ravnkilde 2013: 24).

První útok na malijskou armádu provedli v lednu 2012 ve městě Menaka. Během útoku bylo krutým způsobem zabito osmdesát malijských vojáků krutým způsobem a postupně se násilí rozšířilo do dalších měst dál na sever (Harmon 2014: 176). Na základě těchto nemilosrdných útoků nemohlo Mali s MNLA přikročit k vyjednávání, zároveň se ale ukázala neschopnost malijské armády ve vojenské síle, která nebyla schopná tuarežské povstání potlačit a zabránit jeho šíření. V květnu 2012 skupina MNLA získala kontrolu nad celý severním regionem, především nad hlavními městy severu Kidal, Gao a Timbuktu, nad kterým vyhlásila nezávislost tuarežské státu Azavad. Krátce po dobytí těchto území byla MNLA z pozic svrhuta svými spojenci AQIM a Ansár ad-Dín. Ti převzali kontrolu na územím a začali uplatňovat právo *šaría*. MNLA jim nedokázala klást jakýkoliv odpor a později spojení s islamistickou organizací začala litovat.

---

¹¹ K volbám v roce 2012 nakonec nedošlo, jelikož došlo k vojenskému převratu Amadou Sanogem, vláda, která byla v úřadu byla zrušena a nahrazena prozatímní vládou na základě dohody s ECOWASEM (Harmon 2014: 189).

Především proto, že během trvající spolupráci přišla o podporu mezinárodního společenství, konkrétně Francie (Guffey 2014, Harmon 2014: 176).

Mezi hlavní taktiky AQIM spadají časté únosy a někdy i popravky humanitárních pracovníků, turistů, diplomatů a zaměstnanců nadnárodních korporací. Zejména se jedná o únosy, za něž požadují výkupné sloužící k financování dalších útoků. Mezi další strategie AQIM spadají bombardování a nájezdy proti vládním bezpečnostním silám, stejně jako na civilní obyvatelstvo, dále informační operace, či gerilové nájezdy, atentáty nebo sebevražedné bombové útoky (Guffey 2014).

Podle Guffeyho (Guffey 2014) jejich nejlepší strategií v konfliktu v Mali bylo, když vytvořili spolupráci s malijskými Tuaregy a sdíleli stejné zájmy. Díky této spolupráci byla organizace schopná si získat v Mali vliv a dosáhnout vytouženého obsazení státu ve svůj prospěch. Poté, co dosáhla svého cíle, obrátila se k MNLA zády s tím, že pozici MNLA získali další islámští spojenci Ansár ad-Dín a MUJAO. Což se také záhy po jejich spojení stalo, když AQIM násilně převzala od MNLA její dobytá území v severní části Mali. Krátce po tomto převratu, začala AQIM na dobytém území uplatňovat právo *šaría* společně s brutálními tresty.

Další z taktik AQIM bylo úsilí poštvat nespokojené obyvatelstvo proti malijské vládě a politickým úředníkům. Důvodem byla nespokojenost s jejich neschopností a četnými chybami v boji proti ozbrojeným jednotkám. Zároveň je chtěli poštvat proti Západu jako takovému. Kromě jiného se AQIM snažila proniknout do malijské společnosti. Kmenové struktury v Mali mají velmi rozdílný přístup k víře, AQIM této skutečnosti využila, když jim nabídla islám jako stmelující prvek a tím si je naklonila na svoji stranu. V roce 2012 se Mali pro AQIM stalo primárním státem pro naplnění jejich zájmů. Cílem bylo ovládnout celý Sahel a vytvořit z něj základnu Islámského státu (Eichler 2013: 139).

Mezi strategie aplikované MUJAO na obsazovaném území spadalo prosazování práva *šaría*, podplácení místních obyvatel, aby se přiklonili na jejich

stranu a osvobodit několik vězňů, kteří se poté začali hlásit k Islámu. Podařilo se také rekrutovat mnoho mladých mužů z okolí, které měla skupina pod kontrolou. Pro tyto nově rekrutované muže vybudovala výcvikové kempy, kde se měli připravit na další útoky (Harmon 2014: 192).

Islámští ozbrojenci v boji proti vojákům z Evropy uplatinili asymetrické strategie. Využili klimatických podmínek a hornatého prostředí, které jim svědčilo nejvíce, aby nemuseli čelit konvenční válce. Pro vojáky z Evropy jsou takové podmínky na boj velmi nepříznivé jak po fyzické, tak po psychické stránce, neboť nejsou zvyklí bojovat v afrických klimatických a přírodních podmínkách. Ozbrojenci využívali nehostinného terénu, kde je pouštní písek, sutiny a skaliska, aby mohli budovat opěrné body pro překvapivé údery, také stavěli nástrahy a pasti proti svým nepřítelům. Navíc jim v bojích pomáhala jejich výzbroj, kterou tvořili pušky AK-47, těžké i lehké kulometry a automobily s kanony (Eichler 2013: 141).

Zpočátku, v rámci francouzské intervence, odváděli boj africká vojska¹², protože původně Francie nechtěla do konfliktu nasadit své vojáky. Avšak když zjistila, že africká vojska nejsou schopná účinně bojovat, musela nasadit své vlastní síly (Francis 2013: 5). Poté, co se ukázala neschopnost malijských vojáků, ale i dalších afrických vojsk, musela Francie nastoupit do akce v plné síle. Důležitou roli hrála rychlost nasazení vojáků do akce. První útok byl proveden již pět hodin poté, co francouzský prezident rozhodl, že v zemi zasáhnou. Do operace *Serval*, byla vyslána nejlepší vojenská síla Francie, zahrnující pozemní sílu čtyř tisíc mužů a také leteckou sílu – dopravní, průzkumné i bojové letouny. Další věc, která byla velmi důležitá pro francouzskou operaci, bylo dislokování francouzských jednotek z okolních zemí. Bylo to zásadní z toho důvodu, že jednotky mohly být nasazeny okamžitě. Navíc měly bojové zkušenosti z předchozích bojů (např. z Afghánistánu), byly adaptovány na africké podmínky, nemusely tedy absolvovat

---

¹² Nejvíce se v boji v Mali z afrických armád prosadily čadské vojenské jednotky, které dokázaly bojovat samostatně, byly na boj relativně dobře připraveny a vyzbrojeny a jejich počet dosahoval dvou tisíc vojáků. Díky tomu, že prokázaly schopnost boje, byly jako jediné poslány společně s francouzskými vojáky do bojů v severovýchodní části země, kde probíhaly nejtěžší boje (Smetana 2014).

proces aklimatizace v nových pro Evropany nepříznivých a klimaticky náročných podmínkách (Smetana 2014).

Nejlépe si v boji vedl letoun Atlantique 2, který je dobře využitelný pro sledování pozemní situace a ničení pozemních cílů, a to díky dobré výbavě, jejíž součástí jsou nejmodernější radary, detekční systémy, a zároveň specializované jednotky zaměřené na vyhledávání důležitých cílů. Tyto letouny prokázaly v Mali výborné schopnosti. Dokázaly vyhledat bojovníky teroristických skupin, předávat důležité informace v reálném čase a prokázaly zdatnost při navádění letounů, které měly útočit na nepřátelské cíle. Jako další se v boji dobře osvědčily letouny Rafale, které byly použity i v Afghánistánu nebo Libyi. Hlavním smyslem letounů bylo útočit na jednotky, které se snažily postupovat proti francouzským či malijským vojenským silám. Jejich úkolem bylo také ničit muniční sklady a zásobovací zařízení rebelů a islámských jednotek (Eichler 2013: 142–143, Francis 2013: 5).

V rámci pozemního boje, tak byly nasazeny jednotky námořní pěchoty a cizinecké legie. Jejich hlavním úkolem bylo využívat letecké podpory, která pozemní vojsko výborně informovala o přesné poloze jejich protivníků, tak aby měly lepší představu a mohly rychle a rázně útočit na ozbrojené jednotky islámských a povstaleckých skupin (Eichler 2013: 143). Později v průběhu boje za osvobození Mali od islámských skupin, Francie využívala pomoci MNLA, a to hned z několika důvodů. Hlavním je dobrá znalost MNLA zdejších klimatických podmínek a oblasti, což vedlo k předpokladu, že budou schopnější v boji proti nepřátelům v hornatých a pouštních podmínkách a také budou schopni Francii pomoci vysvobodit zajatce, kteří měli být drženi v malijských horách (Wing 2013: 483).

2.5.2 Sekundární aktéři konfliktu

V lednu 2012 komise ECOWAS začala probírat možnosti o nasazení sil, které měly v Mali stabilizovat situaci a obnovit státní moc v severním regionu Mali. ECOWAS do Mali v březnu 2012 vyslalo vyšetřovací misi, na jejímž základě

pak 19. března 2012 vydalo prohlášení, v němž kroky MNLA odsoudilo a vyzvalo jeho členy k okamžitému složení zbraní a vzdání se okupovaného území. Organizace společně poslaly do boje v Mali kolem 3 300 vojáků – pěší a vzdušné jednotky, a také vytvořily policejní jednotky. Operace měla od OSN mandát na vynucení, takže mohli použít veškeré prostředky nutné k dosažení cíle (Oluwadare 2014: 114). Generální tajemník OSN určil, že AU bude poskytovat strategické a politické vedení, kdežto ECOWAS bude poskytovat vojenské a policejní složky. ECOWAS a AU nebyly schopné okamžité vojenské intervence, nejen kvůli odmítnutí ze strany prozatímní malijské vlády a vojenského převratu, ale i z důvodu omezené vojenské síly, která neumožňovala rychlé nasazení v jakékoliv konfliktní zóně Afriky. Nigérie jako důležitější regionální aktér, který je schopný rychlého nasazení vojsk, se v té době potýkala s domácími problémy, jež omezovaly prezidenta v podnikání jakýchkoliv vojenských intervencí v regionu. Operace byla omezena jak z hlediska pravomocí, tak z hlediska schopnosti vojenských jednotek (Francis 2013: 7–8).

Poté, co v březnu 2012 CNRDRE v čele se Sanogem, zaútočila na prezidentský palác, tak prezident A. T. Touré společně s některými staršími úředníky opustil hlavní město a ukryl se do bezpečí. Organizace, které se v konfliktu v Mali angažovaly, požadovaly, aby co nejdříve proběhly nové prezidentské volby. Jejich prvotní strategií bylo s juntou vyjednávat, jelikož jim vyjednávání ze strany junty nebylo umožněno, tak organizace na ní uvalily několik přísných sankcí – pozastavení účasti Mali ve všech rozhodovacích orgánech společenství. Sousední státy s Mali uzavřely hranice, zamrazily malijské bankovní účty v centrální regionální bance a vyhrožovaly vojenskou intervencí, pokud nedojde k vyjednávání o situaci. Nakonec v květnu 2012 byla mezi CNRDRE a ECOWAS podepsána dohoda, která stanovila, že dokud neproběhnou nové prezidentské volby, bude v čele prozatímní vláda. Sanogo byl z účasti ve vládě vyloučen a stejně tak bylo jeho straně zabráněno účastnit se nových voleb. Tato skutečnost sesadila dosavadního prezidenta A. T. Tourého z jeho pozice a prozatímním prezidentem se stal Dioncounda Traoré (Harmon 2014: 188–189).

Po celou dobu konzultování otázky, jak mezinárodní společenství zasáhne do konfliktu v Mali, Alžírsko trvalo na politickém řešení, neboť nechtělo intervenovat vojensky. Tvrdilo, že to konfliktu nepomůže a usilovalo o zprostředkování vyjednávání mezi dvěma tuarežskými stranami MNLA a Ansár ad-Dín. Zejména chtělo dosáhnout toho, aby se Ansár ad-Dín separovalo od svých islamistických spojenců AQIM a MUJAO. Alžírská mediační schopnost v tomto případě však neměla šanci na úspěch hlavně kvůli absenci malijské vlády, která by takové vyjednávání podpořila. Když došlo na vojenskou intervenci, Alžírsko se na ní nepodílelo, bylo tak jasné, že její strategie vyjednat selhala (Lacher 2013).

3 NAPLNĚNÍ CÍLŮ

3.1 Primární aktéři konfliktu

Pro celou dobu trvání konfliktu byla charakteristická nejednota v otázce vyhlášení nezávislosti. MNLA se sice podařilo získat kontrolu nad severním územím Mali, avšak ne všechny etnické skupiny včetně tuarežských klanů, které zde žily, toužily po samostatnosti v rámci státu Azavad. Když v lednu 2013 došlo ke krvavému teroristickému útoku, vytvořila se nová tuarežská skupina MIA, která deklarovala ochotu k účasti na mírových jednáních, odmítla spojení se skupinou AQIM a teroristické a islamistické tendence. Když MNLA dospěla k závěru, že nemá šanci dosáhnout svých vytoužených cílů, bylo v březnu 2013 vytvořené uskupení Haut Conseil de l'Azawad (Vysoká rada Azavadu, HCA), které se skládá ze skupin MNLA a MIA, s cílem vytvořit společný základu pro jednání s hlavním městem Mali Bamakem.

Na základě vzniku uskupení HCA, došlo v červnu 2013 k podepsání mírové dohody mezi prozatímní vládou a HCA, která nejen že umožnila malijské armádě a organizacím angažujícím se v konfliktu vstoupit do města Kidal, ale také to byl podstatný krok pro realizaci nových voleb v červnu 2013. Klíčovým prvkem dohody byl boj těchto Tuaregů proti terorismu. Kolem této dohody vyvstalo podezření, zda bude mít dlouhodobé trvání a jestli vůbec jí její signatáři budou

dodržovat, jelikož hlavní představitel MIA dříve v konfliktu bojoval po boku islamistické Ansár ad-Dín. Uvnitř malijské politické scény byla velká opozice proti nové dohodě, což by mohlo vyústit v další konflikt, pokud by budoucí vláda, která vzejde z nových voleb, tuto dohodu neuznala nebo jí nedodržela nebo ji dokonce ignorovala, jako tomu bylo v minulých mírových dohodách mezi vládou a Tuaregy (Cold-Ravnkilde 2013: 22–23).

Koncem ledna 2013 se podařilo francouzské operaci *Serval* částečně naplnit své cíle. Během tří týdnů byly poraženy tuarežské jednotky s tím, že Francie převzala kontrolu nad územím, které ovládaly jednotlivé skupiny konfliktu společně s hlavními městy severní části Mali. Islamisté se rozprchli do hor, na pouště či do jeskyň. Narušena byla také teroristická struktura, vzniklá během roku 2012 na severu Mali, avšak operaci se nepodařilo úplně odstranit vojenskou a bezpečnostní hrozbu ze strany islamistů (Francis 2013: 3–5).

Francie si myslela, že opustí Mali dříve, v podstatě poté, co se jim podařilo porazit tuarežské a islámské rebely a převzít nazpět kontrolu nad severním regionem. Ačkoliv samotný prezident Francois Holland prohlásil (Francis 2013: 6), že operace bude v zemi tak dlouho, jak bude potřeba. Navzdory účinnému francouzskému zásahu se v oblasti Kidal a Gao stále zdržovali někteří islámští ozbrojenci, kteří se znovu seskupovali a organizovali útoky proti francouzským vojákům a jejich malijským a africkým spojencům. V březnu 2013 došlo k sebevražednému bombovému útoku, ve kterém přišli o život čtyři francouzští vojáci, Francii bylo jasné, že nemůže z Mali tak rychle odejít, ale bude se muset v zemi nadále angažovat. Účastnila se procesu navrácení kontroly nad celým státem, včetně severní části, malijské vládě a pomohla s postkonfliktní rekonstrukcí státu. Francii se podařilo zastavit rebelii za velmi krátkou dobu a tím pádem předejít obavám ze vzniku Islámského státu, všechny ozbrojené jednotky bojující v konfliktu v Mali byly poraženy. Země se mohla začít připravovat na nové prezidentské volby a začít s postkonfliktní rekonstrukcí (Francis 2013: 5–6).

3.2 Sekundární aktéři konfliktu

Na základě úspěšné operace Francie rozhodla, že hodlá snížit své vojenské nasazení v Mali za podpory organizací ECOWAS a AU a malijské vlády s tím, že na ně převede větší zodpovědnost. Současně úspěch operace umožnil OSN vytvořit v Mali stabilizační misi, k čemuž Francie OSN sama vyzvala. Vojenské nasazení francouzské armády mělo být nahrazeno mírovými silami. Největší výzvou pro OSN, v rámci peacekeepingové mise, bylo zvládnout zkorumpované a celkově slabé politické instituce Mali (Cold-Ravinkle 2013: 41, Francis 2013: 5). V únoru 2013 byla v zemi uskutečněna operace AFISMA s finanční a logistickou podporou od jiných organizací a států, protože operace postrádala jednotky fungující jako efektivní mírové síly. Přesto v březnu 2013 bylo v některých částech severního a centrálního Mali rozmístěno na 6,288 vybavených vojáků operace AFISMA pod vedením Nigerijského generála. Tyto jednotky se potýkaly s logistickými problémy, jakými byly dodávka potravin, pitné vody a paliva, a tak jim musela být zajištěna pomoc od západních zemí, díky nimž se nakonec podařilo logistické problémy v zemi zajistit (Oluwadare 2013: 116).

Jedním z cílů všech sekundárních aktérů zapojených do konfliktu bylo po jeho ukončení vyhlásit nové demokratické volby. Ale už od začátku se tento záměr potýkal s problémy. Existovala obava (Wing 2013: 484), že rychlý přechod k novému režimu akorát posílí politiky, kteří byli v čele státu před vypuknutím vojenského povstání. Junta měla zase obavy, že nedošlo k vyřešení problémů, kvůli kterým celý spor vypuknul a že s novými volbami by se tyto problémy odstranily. Stejně tak mnoho Malijců nahlíží na politiky jako na lidi, kteří se zabývají samy sebou a neřeší každodenní starosti obyčejných lidí. V neposlední řadě asi největším problémem bylo, že během ozbrojeného konfliktu, uprchlo ze země kolem čtyři sta tisíc obyvatel. Pokud by mělo dojít k volbám, jak se jich tyto lidé zúčastní? Aby byly volby legitimní, musí se konat po celém území, což je další věc, u které není jisté její naplnění. Současně, pokud se volby budou konat pod tlakem ze strany mezinárodních společenství, mohou vytvořit další nestabilitu v zemi (Wing 2013: 484–485). V otázce voleb v Mali existovalo mnoho problémů. Jen docílit

samotného uskutečnění a pozitivního vlivu na další vývoj státnosti nebylo nijak snadné. Nakonec se v červenci 2013 nové prezidentské volby proběhly (Aljazeera 2013).

ZÁVĚR

Ozbrojený konflikt v Mali v roce 2012 nevznikl ze dne na den, jeho vzniku předcházelo mnoho faktorů, které můžeme nalézt v desetiletích špatného vládnutí. Stát Mali měl vždy slabé státní instituce zatížené velkou zkorumpovaností a často vedené úředníky a politiky lhostejnými ke svému obyvatelstvu. Za další zrod ozbrojeného konfliktu můžeme považovat mnohaleté etnicko-politické napětí, především napětí mezi Tuaregy a vládnoucí elitou. Tuaregové touží po větší míře autonomie nebo dokonce samostatném státu, jelikož se v zemi už od vyhlášení nezávislosti v roce 1960 cítí opomíjenými, na okraji společnosti. Podle nich se vláda nedostatečně věnuje nejen jim, ale celkově celému severnímu regionu s tím, že upřednostňuje a více se věnuje jižnímu regionu.

Nakonec léta sporů o větší autonomii ve prospěch Tuaregů vyústilo až k separatistickým tendencím, jež se jim podařilo naplnit. Celého zmatku kolem vyhlášení samotného tuarežského státu Azavad využili islámské jednotky, především pak organizace AQIM a jejich spojenci, které si chtěli z Mali vytvořit islámskou základnu. Krátce po vyhlášení nezávislosti Azavadu došlo v Mali k vojenskému převratu. Junta, která se o převrat zasloužila, tak učinila na základě nespokojenosti s jednáním vlády. Ta podle junty nedostatečně zareagovala na vzniklou situaci v severním regionu Mali. Nakonec se vláda začala více soustředit na vzniklý vojenský převrat, než aby se zaměřila na odražení islámských skupin, jež zabrali v podstatě celý sever státu. Vojenský převrat vyústil ve svržení dosavadního prezidenta A. T. Tourého a ustanovení prozatímní vláda v čele s prezidentem Dioncounda Traorém.

Cílem práce bylo analyzovat ozbrojený konflikt v Mali probíhající v roce 2012, na který jsem nahlížela jako na konflikt asymetrický. Pro tento typ konfliktu je charakteristické, že zde státní aktér čelí nekonvenčním taktikám a strategiím nestátního aktéra. Nestátní aktér může být vnitrostátním aktérem daného státu nebo jsou jimi nestátní aktéři z území různých států, jako tomu bylo v případě Mali. Nestátní aktéři pak v asymetrickém konfliktu využívají slabin silnějšího státního protivníka se záměrem podlomit vládu státu tak, aby dosáhli svých cílů, kterými

jsou např. kontrola určitého území, podíl na politické moci, větší míra autonomie, atd.

Přestože v minulosti bylo mnoho asymetrických konfliktů, ve kterých zvítězil slabší nestátní aktér nad silnějším státním aktérem. Nejedná se však o pravidlo. Silnější aktéři již v minulosti čelili taktikám a strategiím, se kterými si vzhledem k jejich netypičnosti nevěděli rady. Kvůli neexistující předešlé zkušenosti na ně nemohli být dostatečně připraveni, a tak se často stávalo, i přes objektivní vojenskou převahu, že takový konflikt prohráli. V případě Mali tomu tak nebylo a to díky mezinárodní intervenci. Kdyby měla svádět boj s ozbrojenými nestátními skupinami sama malijská vláda a armáda, tak by neuspěli. A to z důvodu nedostatečné vybavenosti státní armády, a také schopnosti boje.

Ačkoliv intervenující jednotky čelily asymetrickým podmínkám a strategiím ze strany nestátních ozbrojených aktérů podařilo se jim během krátké doby všechny bojující skupiny v Mali porazit. Ozbrojené skupiny využívaly především nehostinného terénu a klimatických podmínek, které jsou pro evropské vojáky pro svou neobvyklost nepříznivé a mnohem intenzivněji tak testují jejich fyzickou i psychickou odolnost. Také využívaly asymetrických strategií, jako jsou sebevražedné atentáty a bombové útoky na politické představitele a civilisty či zneužívání civilního obyvatelstva jako například znásilňování dívek a žen nebo rekrutování do bojů za islámské ozbrojence. Islámští ozbrojenci poté, co převzali kontrolu nad severním územím, začali v zemi uplatňovat právo *šaría* a chtěli si z Mali vytvořit základnu, odkud by dál šířili svůj vliv.

Navzdory všem snahám ozbrojených skupin francouzská operace *Serval* byla velmi úspěšná. Podařilo se jí během krátké doby, v podstatě během tří týdnů, porazit všechny bojující skupiny v zemi a opět získat kontrolu nad severním územím. Úspěšnost operace vězela v rychlosti nasazených vojsk. Vojáci působící v tomto konfliktu měli již zkušenost s africkými podmínkami a mohli tak být nasazeni okamžitě. Nejdůležitější bylo, že nemuseli absolvovat zdlouhavý proces aklimatizace. Na nepříznivé klimatické podmínky a prostředí Afriky byli již zvyklí. Zároveň měli i zkušenosti z předchozích válek, například z Afghánistánu, a tak pro

ně bylo mnohem snazší čelit nástrahám ze strany ozbrojených skupin. Ačkoliv se francouzským vojákům společně s africkými jednotkami podařilo dosáhnout vytyčených cílů, samotná operace, v zemi nezaručuje mír ani stabilitu. Vytvořila pouze podmínky pro další nástroje jako je postkonfliktní rekonstrukce nebo vyhlášení nových demokratických voleb. Těchto nástrojů se ujaly nejen regionální organizace jako ECOWAS a AU, ale také mezinárodní organizace OSN či EU.

POUŽITÁ LITERATURA

- Aljazeera (2013). Mali sets date for presidential election (<http://www.aljazeera.com/news/africa/2013/05/201352814129579842.html>, 18. 3. 2014).
- Arreguín-Toft, Ivan (2005). How the Weak Win Wars: A Theory of Asymmetric Conflict. *International Security*, Vol. 26, No. 1, str. 93–128.
- BBC (2013). *Mali Crisis: Key Players* (<http://www.bbc.com/news/world-africa-17582909>, 9. 3. 2016).
- Breen, M. – Geltzer, J. A. (2011). Asymmetric Strategies as Strategies of the Strong. *U.S. Army War College*, Vol. 41, No. 1, str. 41–55.
- Cassidy, Robert M. (2000): Why Great Powers Fight Small Wars Badly. *Military Review*. Vol. 82, Nr. 5. str. 41–53.
- Cold-Ravnkilde, S. M. (2013). War and Peace in Mali: Background and Perspectives, *Danish Institute for International Studies Report*.
- Daneshkhu, S. (2013). “Mali puts pressure on french foreign policy.” *Financial Times*. Dostupné na: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/26766f90-5da4-11e2-ba99-00144feab49a.html#axzz45au9Z0M1>, 7. 3. 2016.
- Eichler, J. (2013). Operace Serval 2013: Nasazení francouzské armády v Mali. *Vojenské rozhledy*, ročník 2003, číslo 2 str. 133–149.
- Eichler, Jan (2004): Asymetrické války. *Vojenské rozhledy*, ročník. 2004, číslo 13. str. 17–25.
- Francis, D. J. (2013). The regional impact of the armed conflict and French intervention in Mali. *Report by Norwegian Peacebuilding Ressource Centre*.
- Guffey, J. (2014). Northern Mali Conflict 2012. *Small Wars Journal*, Vol. 10, No. 7. Dostupné na: <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/northern-mali-conflict-2012>, 7. 3. 2016.

Harmon, S. A. (2014). *Terror and Insurgency in the Sahara-Sahel Region* (Pittsburg State University: USA).

Krásný, A. (2002). Pohledy na asymetrii v operacích. *Obrana a strategie*, ročník 2002, číslo 2, str. 77–86.

Lacher, W. (2013). The Malian Crisis and the Challenge of Regional Cooperation. *Stability: International Journal of Security and Development*. Dostupné na: <http://www.stabilityjournal.org/articles/10.5334/sta.bg/>, 27. 3. 2016.

Lambakis, S. J. (2004). Reconsidering Asymmetric Warfare. *Joint Forces Quarterly*, No. 36, str. 102–108.

Mack, A. (1975): Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict. *World Politics*. Vol. 27, No. 2. str. 175–200.

McKenzie, K. F. (2001). Co je to asymetrické ohrožení? *Vojenské rozhledy* 2001, ročník 10(42), str. 152–163.

Oluwadare, A. J. (2014). The African Union and the Conflict in Mali. *Journal of International & Global Studies*, Vol. 6 No. 1, str. 106–120.

Osinga, F. (2002). Asymmetric Warfare: Rediscovering the Essence of Strategy. In: Olsen, J. A. *Asymmetric Warfare* (The Royal Norwegian Air Force Academy), str. 267–318.

Petard, S. – Shurkin, M. (2015). *Achieve peace in northern Mali*, (RAND Corporation: Santa Monica). Dostupné na: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR800/RR892/RAND_RR892.pdf, 26. 3. 2016.

Smetana, J. (2014). Analýza francouzské operace v Mali. *Mezinárodní politika*, ročník 2014, číslo 3. Dostupné na: <http://www.iir.cz/article/analyza-francouzske-operace-v-mali>, 6. 4. 2016.

Souleimanov, E. (2006): *Terorismus ve světle geneze ideologie a technologie asymetrických konfliktů*. In: Souleimanov, Emil (ed.): *Terorismus. Válka proti státu*, (Eurolex Bohemia: Praha), str. 13–65.

Thorton, R. (2007). *Asymmetric Warfare: Threat and Response in the 21st Century* (Cambridge: Polite Press).

Thurston, A. – Lebovich, A. (2013). A Handbook on Mali's 2012-2013 Crisis. *Institute for the Study of Islamic Thought in Africa (ISITA) Working Paper Series* No. 13. Dostupné na: <http://bufafett.northwestern.edu/documents/working-papers/ISITA-13-001-Thurston-Lebovich.pdf>, 26. 3. 2016.

Volner, Š. (2007). Asymetrické války. *Vojenské rozhledy*, ročník 2007, číslo 2, str. 15–26.

Weber, M. (1969). *Výbor z díla*. Vysoká škola politická (ÚV KSČ: Praha).

Wing, S. D. (2013). Briefing Mali: Politics of a Crisis. *African Affairs*, ročník 112, str. 476–485.

RESUMÉ

Main target of this bachelor thesis is to analyse asymmetric conflict between non-state armed actors and government of Mali, from January 2012 when was the first attack from MNLA till July 2013 when the intervening operation was successful in ending the conflict and new democratic presidential elections were held. This thesis is divided into two parts. The first part is about theory of asymmetric conflict. I deal with definitions of asymmetric conflict, strategies of state and non-state actors in the asymmetric conflict and why weak (non-state) actors often win over strong state actors. In the second part I analyse armed conflict in Mali in 2012. I work with four analytic points, which are actor of the conflict, strategies and goals of the actors and repletion of these goals. At the beginning I discuss causes of the conflict. In the first analytic point I deal with primary actor who were Tuaregs, Islamists groups and France and secondary actors who were regional and international organizations. The second analytic point is about strategies of each actor in the conflict, where non-state actors were using asymmetric strategies and intervening states had to deal with them. In the third analytic point I deal with goals of each actors, why they were involved in the armed conflict and what they want to achieve by that. In the last analytic point I discuss if some of the actor involved in the armed conflict rich the goals they had.

By this analyse I find out that even though many non-state actor won with asymmetric strategies against state actors it does not have to be like that every time. In the case of armed conflict in Mali non-state actors were using asymmetric strategies, but they failed in winning the fight against stronger state actor. The main factor was that France was better prepared to that conflict, because of enlightenment from other case in Afghanistan. They prepared operation Serval which rich its goal to end the conflict in three weeks. So the intervention was successful very fast and Mali was prepared for post-conflict reconstruction.